

TUKEA TUTKIMUKSELLE JA TULEVAISUUDELLE

– TYKS-SÄÄTIÖ 25 VUOTTA

Tukea tutkimukselle ja tulevaisuudelle
– *TYKS-säätiö 25 vuotta*

Tukea tutkimukselle ja tulevaisuudelle
– *TYKS-säätiö 25 vuotta*

©TYKS-säätiö

Teksti: Tuula Vainikainen

Kannen kuva: Minna Lukkarinen

Kuvat: Pasi Leino, ellei muuta mainita.

Taitto: Ulriikka Lipasti/Turun Etusivu Oy

Painosalama 2025

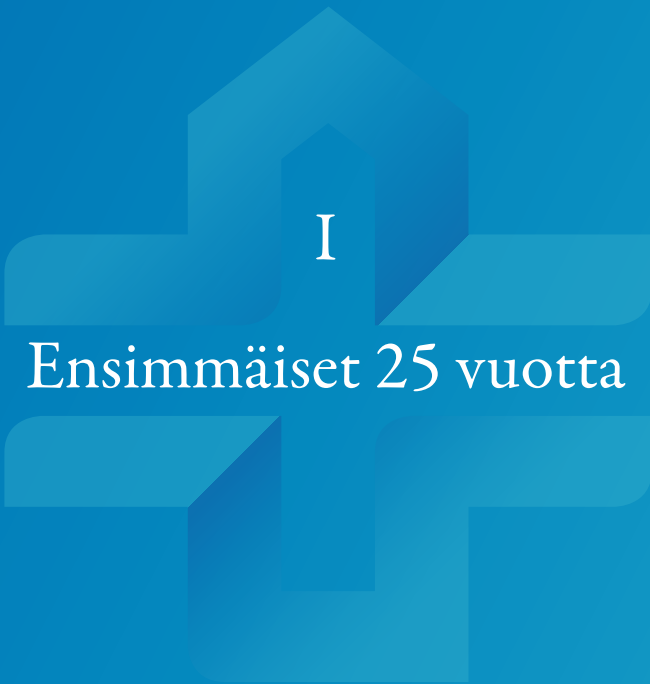
SISÄLLYS

I ENSIMMÄISET 25 VUOTTA

TYKS-säätiö tänään – Tämän päivän tutkimus on huomisen hyvää hoitoa.....	9
Mistä kaikki alkoi?.....	9
Organisoituminen.....	10
<i>Rauno Puolimatka: Turkulaista tutkimusta kannattaa tukea paikallisesti.....</i>	<i>12</i>
Säätiön johdossa.....	13
<i>Minna Lukkarinen: TYKS-säätiö on toiminnanjohtajalleen tuttu omalta tutkijanuralta.....</i>	<i>14</i>
Tunnettuuden rakentaminen.....	16
Varainkeruu.....	17
<i>Jarmo Karppi: Omissa oloissaan viihtyvä poikamies.....</i>	<i>21</i>
Kiinteistövarallisuus ja sijoitustoiminta.....	22
<i>Mukana vaikuttamassa:</i>	
<i>Jarkko Ruohola: Lainopillista asiantuntemusta säätiön tueksi.....</i>	<i>24</i>
<i>Sanna Salanterä: TYKS-säätiö auttanut Turun hoitotieteen nousua kansanväliselle tasolle.....</i>	<i>25</i>

II SÄÄTIÖN ARKEA JA JUHLAA

Kliininen tutkimusyksikkö eli TUTKARI.....	29
Apurahat.....	30
<i>Tutkijatarinoita:</i>	
<i>Peter Boström: TYKS-säätiö oli mahdollistamassa tärkeän jatkokoulutuksen Kanadassa.....</i>	32
<i>Anna Axelin: Keskolan hoitajasta hoitotieteen laitoksen johtajaksi.....</i>	34
<i>TYKS-säätiön palkinnot:</i>	
<i>Jorma Viikari 2008.....</i>	37
<i>Olli Simell 2012.....</i>	39
<i>André Sourander 2020.....</i>	41
<i>Olli Ruuskanen 2022.....</i>	43
<i>Jarmo Karppi -tunnustuspalkinto ansioituneelle syöpätutkijalle:</i>	
<i>Päivi Lähteenmäki: Lapsuudessa sairastetun syövän myöhäisvaikutukset.....</i>	46
Niin paljon on saatu aikaan.....	48
<i>Liitteet:</i>	
TYKS-säätiön valtuuskunta 2001–2004.....	53
TYKS-säätiön hallituksen jäsenet 2001–2004.....	57
TYKS-säätiön säännöt.....	60

I

Ensimmäiset 25 vuotta

I Ensimmäiset 25 vuotta

TYKS-SÄÄTIÖ TÄNÄÄN – TÄMÄN PÄIVÄN TUTKIMUS ON HUOMISEN HYVÄÄ HOITOA

Turun yliopistollisen keskussairaalan koulutus- ja tutkimussäätiö on vuonna 2025 vakavarainen ja tunnettu säätiö, joka jakaa apurahoja tutkijan uransa alussa oleville lääkäreille ja terveystieteilijöille. Vuonna 2025 säätiö jakaa 250 000 euroa apurahoina ja tarjoaa työskentelytilan kahdeksalletoista tutkijalle Sirkkalankadun tutkimusyksikössä eli Tutkarissa.

TYKS-säätiön tarkoitus on ollut perustamishetkestään saakka selvä – tukea sairaalassa tehtävää kliinistä tutkimusta jakamalla apurahoja tutkijoille ja järjestämällä heille koulutusta. Jo alkuvaiheissa oli selvää, että säätiö haluaa tukea myös niitä sairaalassa työskenteleviä tutkijoita, joilla ei ollut käytettävissään työtiloja sairaalassa. Säätiön tutkimusyksiköt Vähä-Hämeenkatu 1:ssä ja myöhemmin Sirkkalankatu 4:ssä ovat olleet erinomaisen turvallinen kotipesä monille Tyksin aloitteleville kliinisille tutkijoille.

TYKS-säätiön tarkoitus on ollut perustamishetkestään saakka selvä – tukea sairaalassa tehtävää kliinistä tutkimusta.

MISTÄ KAIKKI ALKOI?

TYKS-säätiön syntysanat lausuttiin Tyksin ylilääkär kokouksessa syksyllä 1999. Kiitokset idean esittämisestä voidaan osoittaa Helsingin yliopistosta ja Hyksistä Turkuun siirtyneelle onkologian professori Seppo Pyrhöselle. ”Miksi täällä ei ole Hyksin kaltaista säätiötä, joka rahoittaa sairaalan tutkijoita?”

Kehittämiskelpoinen idea upposi suotuisaan maaperään ja talousjohtaja Risto Laalo ryhtyi viemään asiaa eteenpäin sairaanhoitopiirin hallintoon. Säätiö päätettiin perustaa ja johtosäännön laatimisen hoiti Tyksin hallintopäällikkö, juristi Maija Mäkelä.

Turun yliopistollisen keskussairaalan koulutus- ja tutkimussäätiö perustettiin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin valtuuston päätöksellä 14.10.1999. Toimintaan päästiin vuonna 2000.

Säätiömuodon tärkeä ominaisuus on verovapaus. On olennaista, että säätiön toiminta täyttää yleishyödyllisen säätiön toiminnan edellytykset, jolloin säätiö saa tuottamansa yhteiskunnallisen hyödyn pe-

rusteella oikeuden tiettyihin verovapauksiin. Säätiö on lähellä Tyksiä, mutta kuitenkin selkeästi itsenäinen toimija.

ORGANISOITUMINEN

Säätiön luotettavan toiminnan pystyttäminen vaatii toimintaideoiden lisäksi monenlaista organisoitumista. Oli nimettävä päättävät elimet – valtuuskunta, hallitus sekä löydettävä toiminnanjohtaja – oikeiden henkilöiden rekrytoiminen näihin tehtäviin on ollut olennaisen tärkeää.

Toiminta säätiön hyväksi oli palikatonta luottamustyötä: Valtuuskunnan ja hallituksen jäsenille ei maksettu palkkioita. Hallituksen jäsenille alettiin maksaa palkkiota vasta sen jälkeen, kun valtuuskunta lopetettiin sääntömuutoksen myötä vuonna 2013 ja kokousten määrä lisääntyi. Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan korvauksissa noudatettiin Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin palkkiosääntöä.

Säätiön toiminnanjohtajan tehtäviä hoiti käynnistämisvaiheessa professori Matti Sillanpää tukeaan sairaanhoitopiirin johtajaylilääkäri Olli-Pekka Lehtonen. Kevät 2000 oli vielä enemmän asioiden pohdiskelua.

Syksyllä 2000 säätiön toiminnanjohtajaa haettiin lehti-ilmoituksella ja tehtävään valittiin hakijoista infektiotautiopin professori, ylilääkäri Olli Ruuskanen. Ruuskanen ja hallituksen puheenjohtajaksi valitun talousjohtaja Risto Laalon yhteistyö toimi hyvin.

Kyse on selvästi henkilökemiasta, kaksikko oppi yhteisten työvuosien ja säätiön hyväksi työskentelyn aikana toimimaan yhdessä ja kuuntelemaan toisiaan. Miesten ensimmäinen kohtaaminen tapahtui jo ennen säätiön aikaa, eikä se välttämättä luvannut hyvää.

– Eräänä päivänä joku mies, tämä Ruuskanen, soitti minulle ja kysyi, voiko hän laiduntaa lampaitaan Kaarinan kunnalle päätyneen Koriston kartanon navetassa. Taisin olla vähän tylykin, kun en suostunut, muistelee talousneuvos Risto Laalo, joka silloin työskenteli vielä Kaarinan apulaiskunnanjohtajana.

– En ollut tuon puhelun tuloksesta mitenkään ilahtunut ja ajattelin, että vielä me tapaamme. Ja tavattiinkin, mutta ymmärsin kyllä sittemmin, että tuo päätös oli ihan oikea. Ja on tuon Laalon kanssa selvittykin aivan erinomaisesti, muistelee professori Olli Ruuskanen

ensi kontaktia ja yhteistyötä hallituksen puheenjohtajan kanssa ja jatkaa: Olemme hyvin erilaisia ihmisiä, Risto on tarkka ja turvallinen, hänen asiantunteukseensa voi aina luottaa. Hän on antanut todella ratkaisevan panoksen säätiön hyväksi. Minun vahvuuteni on laaja ihmissuhdeverkosto ja ideointi.

Oikeiden ihmisten löytäminen säätiön toimielimiin ja tavoitteiden taakse on ollut olennaisen tärkeää. Tarvittiin ideoita, innostusta ja kykyä saada hommat toimimaan. Verkostoitumisesta ja henkilökohtaisista suhteista on ollut olennaista hyötyä.

– Alussa oli tärkeää eri ihmisten kanssa pohtia mitä pitää tehdä ja miten. Yksi ratkaiseva kokoon-

Säätiön luotettavan toiminnan pystyttäminen vaatii toimintaideoiden lisäksi monenlaista organisoitumista.

Olli Ruuskanen ja Risto Laalo. Keskellä André Sourander.

tuminen oli, kun Rauno Puolimatkan kanssa lähdimme veneellä Merimaskuun ystävänä mainostoyritystä ja ruokakirjailija Visa Nurmen mökille. Siellä puitiin säätiöasioita perin pohjin. Visa Nurmi olikin sitten jäsenenä ensimmäisessä hallituksessa vuosina 2001–2004. Visa ideoi ja avusti monin tavoin säätiön ulkoisen ilmeen rakentamisessa, hänen kynästään on peräisin tärkeä

sloganimme, jota käytettiin julisteissa: *”Ihminen on monimutkainen kompleksi”*. Visa menehtyi liian varhain vuonna 2009 vain 53-vuotiaana, muistelee Ruuskanen.

Valtuuskuntaa koottiin ajatuksella löytää siihen henkilöitä, joilla on erilaista kokemusta ja yhteyksiä. ”Vain viran puolesta” mukaan tulevia ei kelpuutettu.

RAUNO PUOLIMATKA:

Turkulaista tutkimusta kannattaa tukea paikallisesti

Perheyrittäjä, konsuli Rauno Puolimatkan toi TYKS-säätiön merkittäväksi alkuvaiheen tukijaksi tuttavuus professori Olli Ruuskasen kanssa.

– Olemme tunteneet Opan kanssa toisemme ainakin 40 vuotta. Hän on varmastikin yksi parhaiten verkostoitunut lääketieteen professori Turussa ja TYKS-säätiön menestys on pitkälti hänen ansiotaan. Aiemmin teimme yhteistyötä Lastentautien tutkimussäätiön merkeissä, mutta sitten alkoi tuntua, että lahjoitukset kertyivät pääasiassa pääkaupunkiseudun hyväksi. Kyllä turkulaista tutkimusta on luontevinta ja järkevintä tukea oman paikallisen säätiön kautta. Täällä tunnetaan parhaiten paikalliset olot ja asiantuntijat ja täkäläiselle säätiölle kerätyt varat koituvat varmimmin Turun ja lähiseutujen tutkijoiden hyväksi, kiteyttää Puolimatka.

TYKS-säätiö on kasvanut 25 vuodessa hämmästyttävästi nykyiseen kokoonsa. Tyhjästä liikkeelle lähtenyt hyvän tekemisen idea on tarvinnut toteutuakseen oikeita ihmisiä ja ideoita. Säätiön tekeminen tunnetuksi oli alussa kaiken A ja O.

– Tarvittiin kaikenlaista markkinointimateriaalia, mutta suorat kontaktit olivat hyvin usein tarpeen asioiden edistämisessä. Yhteyden rakentaminen asianajajiin oli tärkeää, jotta säätiön hyvät tavoitteet ja luotettavuus olivat testamenttien teossa avustavien tiedossa. Useinhan testamentin tekoa harkitsevat kaipaavat tietoa luotettavista lahjoituskohteista.

Säätiön on oltava riittävän kokoinen ja vahva, voidakseen vaikuttaa.

Perheyrittäjä, konsuli Rauno Puolimatkan mielestä suorat kontaktit ovat usein tarpeen asioiden edestämisessä.

– TYKS-säätiö on hienosti onnistunut kasvattamaan omaisuuttaan. On monia hyvän asian tai henkilön elämäntyön ympärille koottuja toimijoita ja säätiöitä, jotka eivät ole riittävän kokoisia, voidakseen esimerkiksi jakaa apurahoja, joilla on merkitystä. Turkulainen kliininen eli sairaalaan liittyvä tutkimus on ollut vahva brändi, jonka ympärille on ollut hyvä rakentaa.

Säätiöiden yhteistyötä apurahojen jaossa. TYKS-säätiön edustajat Risto Laalo ja Olli Ruuskanen, sekä Rauno ja Anne Puolimatka. Apurahaa vastaanottamassa LK Juho Raiko.

Tyhjästä liikkeelle lähtenyt hyvän tekemisen idea on tarvinnut toteutuakseen oikeita ihmisiä ja ideoita.

Tärkeistä henkilöistä TYKS-säätiön taustalla Puolimatka haluaa nostaa esiin toiminnanjohtaja Ruuskanen, hallituksen puheenjohtaja Laalon ja hallituksen jäsenten lisäksi Antti Aarnio-Wihurin ja markkinointiguru Visa Nurmen.

Rauno Puolimatka on tukenut säätiötä henkilökohtaisesti ja Rausanne-yhtiönsä kautta nimenomaan sen alkuvaiheissa. Rauno ja Anne Puolimatkan säätiö on puolestaan tehnyt yhteistyötä TYKS-säätiön kanssa vuodesta 2011 alkaen. TYKS-säätiön apurahalautakunta arvioi Rauno ja Anne Puolimatkan säätiön apurahahakemukset. ✚

SÄÄTIÖN JOHDOSSA

Professori Olli Ruuskanen oli säätiön toiminnanjohtaja 31.8.2021 saakka. Loppuvuoden hän perehdytti vielä osa-aikaisesti syyskuun 2021 alussa aloittaneen seuraajansa, lääketieteen tohtori ja lastentautien erikoislääkäri Minna Lukkarisen tehtäväänsä.

Risto Laalo toimi säätiön puheenjohtajana vuosina 2001–2021. Ansioistaan TYKS-säätiön pitkäaikaisena toimijana hänelle haettiin talousneuvoksen arvonimi puheenjohtajan vaihtuessa. Säätiön uudeksi puheenjohtajaksi valittiin tammikuussa 2022 vs. sairaalajohtaja Petri Virolainen. Hänen siirtyttyään samana syksynä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen johtajaksi, lokakuusta 2022 TYKS-säätiön puheenjohtajana on ollut TYKS-sairaalapalveluiden tulosaluejohtaja, dosentti Mikko Pietilä.

MINNA LUKKARINEN:
TYKS-säätiö on toiminnanjohtajalleen
tuttu omalta tutkijanuralta

Turkulainen Minna Lukkarinen (os. Pohjanheimo) tiesi jo lapsena mitä hänestä tulisi isona – lastenlääkäri. Sitä hän ei vielä tiennyt, että hänestä tulisi myös kliininen tutkija ja TYKS-säätiön toiminnanjohtaja.

– Esikuvani oli Toivo T. eli Topi Salmi, lastenhematologi ja -syöpälääkäri, jonka tytär oli parhaita ystäviäni. Päätäväisesti hankkiuduun yläasteella Tyksiin lasten infektio-osastolle TET-harjoitteluun ja tein kaikki lukiovalinnatkin niin, että pyrkiminen lääkekikseen olisi varmasti mahdollista, naurahtaa Minna Lukkarinen.

Lääketieteen lisensiaatiksi hän valmistui vuonna 2003 ja lastentautien erikoislääkäriksi vuonna 2014. Tutkijan ura alkoi suorastaan olosuhteiden pakosta ja siinä roolissaan hän kutsuu itseään myöhäisheräneeksi.

– Meitä oli kahden erikoistuvan lastenlääkärin perhe viikoittaisine päivystyksineen ja kaksi pientä lasta. Tutkimuksen tekeminen alkoi näyttäytyä mahdollisuutena tehdä enemmän päivätyötä. Vuonna 2010 aloitin väitöskirjaprojektin pikkulapsen astman riskitekijöistä professori Tuomas Jartin ohjauksessa. Väitöskirja valmistui vuonna 2017. Tein väitöskirjatöitä lasten infektio-osaston takahuoneessa, tutustuin siinä professori Olli Ruuskaseen ja hänestä tuli mentorini.

TYKS-säätiö tuli kuvaan, kun Minna sai vuonna 2011 säätiöltä apurahan tutkimukseensa.

– Tuon apurahan merkitys oli merkittävä ensimmäisen osatyöni tekemiselle. Se valmistui vuonna

Minna Lukkarinen

2013 ja sitten aukenivat ovet myös muuhun rahoitukseen. Pääsin työskentelemään säätiön Tutkarissa ja kokemaan sen akateemisen spiritin, kun viimeistelin siellä väitöskirjani yhteenvetoa ja sen viimeistä osatyötä syksyllä 2016. Oli oma pöytä, tuoli ja nettiyhteydet eikä tarvinnut viedä työtä kotiin.

Väitöksen jälkeen Lukkarinen on ollut mukana Linnea ja Hasse Karlssonin vuonna 2010 aloittamassa isossa, turkulaisessa FinnBrain-syntymäkohorttitutkimuksessa.

– Olen siinä vastaava tutkija selvitettäessä lasten allergisten sairauksien kehittymistä eri altisteiden jälkeen. Itselläni on kolme väitöskirjaohjattavaa, joista kaksi väittelee tänä syksynä. Olen ennen kaikkea lastenlääkäri ja teen potilastyötä. Rinnalla kulkee kuitenkin selkeästi myös tutkijan ammatti. Tapaan työssäni paljon astmaa sairastavia ja allergialapsia sekä heidän perheitään. Parhaat tutkimuskysymykset nousevatkin juuri näistä potilaskontakteista. Toisaalta tutkimustyötä varten saan opiskella uusia asioita ja hankkia tietoa, jota tuon myös potilastyöhöni – näin nämä roolit täydentävät toisiaan. Tässä ollaan kliinisen tutkimuksen ytimessä.

Toiminnanjohtajana

– Olli Ruuskanen taisi keksiä minut seuraajakseen, kun hän seurasi työni etenemistä mentorinani. Toiminnanjohtajan tehtävistä ja säätiöstä keskusteltiin puolisen vuotta ennen kuin päätös syntyi. Aloitin työssä syyskuun 2021 alussa ja syksyn emeritus perehdytti minua työhön.

Vuoden 2022 alusta Minna Lukkarinen on ollut TYKS-säätiön itsenäinen toiminnanjohtaja. Hän kiittelee säätiön loistavaa hallitusta ja sihteeri Kirsi Pernua, joiden kanssa on mukavaa ja sujuvaa tehdä työtä.

– TYKS-säätiön apurahan merkitys oli merkittävä ensimmäisen osatyöni tekemiselle. Se valmistui vuonna 2013 ja sitten aukenivat ovet myös muuhun rahoitukseen.

Toiminnanjohtajat Olli Ruuskanen ja Minna Lukkarinen neuvonpidossa Lauri Ivaskan kanssa.

– Toiminnanjohtajan työhön en ole saanut oppia lastenlääkäriin koulutuksessa, opeteltavaa on siis ollut paljon: sijoitukset, tilinpäätökset, apurahajaot, perinnönjaot, testamentit, perunkirjoitukset. Salkunhoitajien kanssa pidämme säännöllisiä palavereja. On pidettävä järjestelmällisesti hyvää huolta omaisuudesta ja saaduista lahjoitusvaroista, jotta jaettavaa riittää jatkossakin, muuten emme voi täyttää perustehtäväämme eli tukea tutkimusta ja koulutusta. Työ on ollut hyvin avartavaa ja paljon monipuolisempaa ja monisyisempää kuin olin odottanut. Koen merkityksellisenä, että voin osaltani työpanoksellani edistää ja edesauttaa alueella tehtävän tutkimuksen tukemista ja tekoa. Näen omana vahvuutenani sen, että pystyn

organisoimaan ja saattamaan asioita eteenpäin. Merkitseksellisen työn tekeminen on itselleni tärkeää ja palkitsevaa.

Kaiken kaikkiaan lääkärin, tutkijan ja toiminnanjohtajan työ on osoittanut Minna Lukkariselle, että lääkärikoulun käynyt voi tehdä monenlaista – potilastyötä, tutkimusta, koulutusta, hallintoa, ja tutkimusta tukevaa säätiötyötä. Pöydällä on aina monenlaisia kortteja ja niillä voi vaikuttaa tärkeisiin asioihin.

Säätiön toiminnanjohtajan on pystyttävä myös näkemään oman työnsä mahdollisuudet ja ajankäytön rajat. Vaikka tällä hetkellä onkin jo päästy nauttimaan aiemmin kylvettyjen siementen tuotoksista, on säätiön tunnettuuden lisääminen ja varmistaminen ainainen haaste. On huolehdittava siitä, että jatkossakin pystytään houkuttelemaan lahjoittajia, jotta voidaan jakaa varoja tutkimukseen. Juhlavuotena järjestettävä gaala on yksi tapa huomioida työtämme tukeneita ja houkutella uusia tulevaisuutta varten. ✚

TUNNETTUUDEN RAKENTAMINEN

Säätiö voi toimia tavoitteidensa hyväksi vain, jos se tunnetaan. Jotta uusi toimija voisi saada sellaisen luotettavuuden, että eri tahot voisivat tehdä sen toiminnan mahdolliseksi eli lahjoittaa sille aikaansa ja tukea sitä taloudellisesti, se on tunnettava. Säätiön tunnettuuden eteen on tarvittu paljon työtä, jota ovat tehneet monet tahot sen vetäjistä luottamushenkilöihin. Tietoa uudesta säätiöstä oli toiminnan alkuvaiheessa levittämässä myös säätiön valtuuskunta, jonka jäsenet toivat mukaan omia yhteisöjään.

Markkinointiguru Visa Nurmi suunnitteli posterit sairaalan auloihin.

Säätiöstä viestiminen on sisältänyt paljon henkilökohtaisia yhteydenottoja, erilaisen esitemateriaalin tuottamista ja tiedotustoimintaa medialle.

Visa Nurmi suunnitteli posterit sairaalan auloihin. Alkuun lähdettiin sloganilla *Ihminen on monimutkainen kompleksi*, jota käytettiin isoissa julisteissa. *Ensin tutkitaan* -otsikolla koottiin A5-kokoinen avattava esite. Mauri Kunnakselta saatiin lupa käyttää Koiramäen lapset -aiheista lähetekorttia.

Vuonna 2014 Mainostoimisto Lahtinen Mantere Saatchi & Saatchi kiinnitettiin hoitamaan julisteiden ja nettisivujen uudistus. Vuoden 2022 aikana säätiön nettisivut päivitettiin kokonaisuudessaan ja niistä tehtiin myös ruotsin- ja englanninkieliset versiot. Myös koko muu markkinointimateriaali uusittiin. Yhteistyökumppanina on Lahtinen ja Mantereen seuraaja LMSomeco.

Säätiön jakamista palkinnoista ja jaetuista apurahoista laadittiin mediatiedotteita, samoin muista säätiön tapahtumista.

Toiminnanjohtaja Minna Lukkarinen ja hallituksen puheenjohtaja Mikko Pietilä onnittelivat LT, hc Antti Aarnio-Wihuria hänen 85-vuotispäivillään. Tilaisuuden lahjoitustuotot menivät TYKS-säätiölle. Vastaanotto pidettiin Wihuritalossa. Kuva: Ilona Toivonen.

VARAINKERUU

Voidakseen toimia ja toteuttaa tavoitteitaan, säätiö tarvitsee varoja ja niitä ryhdyttiin keräämään.

Lahjoitukset

Säätiön alkupääoma oli 150 000 markkaa. Sen lahjoitti Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri.

Olli Ruuskanen ja Risto Laalo muistelevat:

– Meillä on ollut mukana ihmisiä, jotka ovat paitsi tuoneet mukaan edustamiaan yhteisöjä, myös antaneet omastaan. ”Se antaa, jolla on”, kuten Antti Aarnio-Wihuri totesi. Hän ja yrityksensä lahjoittivat säätiölle kaksion Vähä-Hämeenkatu 1:stä. Siitä tulikin merkittävä tukikohta säätiölle, monestakin syystä.

Potentiaalisten tukijoiden puoleen kääntyminen oli ennen kaikkea toiminnanjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan tehtävä, he tekivätkin lukuisia henkilökohtaisia käyntejä ja eri tahoja kontaktoitiin myös kirjallisesti. Yritysmallmassa lähestyttiin lääke- ja elintarviketeollisuutta ja sieltä saatiinkin vaihtelevasti tukea. Yksittäisten henkilöiden ja yritysten lisäksi löytyi myös muita järjestöjä, jotka kokivat, että TYKS-säätiö edistää tutkimusta tukemalla myös heidän sidosryhmiensä etua. Esimerkiksi Invalidiliitto lahjoitti 20 000 euroa vuonna 2014 aineenvaihduntasairauksien ja 15 000 euroa vuonna 2015 harvinaisten ortopedisten sairauksien tutkimukseen.

Säätiön ensimmäisen lahjoituksen tehneen Antti Aarnio-Wihurin lisäksi säätiön suurlahjoittajiin ovat alkuvaiheissa kuuluneet Rauno Puolimatka ja Rausanne-yhtiö, Burger In Oy ja Kirsti ja Heikki

Salmela sekä sijoitusyhtiö Danilostock. Lääketeollisuuden tukimahdollisuuksia rajoitti 2000-alun alussa voimaan tullut lainsäädäntö, joka esti lääkeyrityksiä tukemasta tutkimusta suoraan.

Vuosien kuluessa lahjoittajien joukosta löytyy paikallisia sijoittajia, pankkeja ja turkulaisia yrityksiä elintarviketeollisuudesta ja -liikkeistä arkkitehtitoimistoihin sekä auto- ja rakennusalan yrityksiin.

Suorien suurempien lahjoitusten lisäksi yksityishenkilöille mahdollisia lahjoituskanavia olivat muun muassa syntymäpäivä-, eläkkeellelähtö- ja joulukortti-

muistamiset. Hallituksen jäsenten puoliset näyttivät alussa mallia. Ensimmäisen syntymäpäivälahjoituksen teki Kirsti Salmela vuonna 2004, Marita Vaiste vuonna 2008. Useat tyksiläiset lääkärit ovat ohjanneet syntymäpäivämuistamisiaan säätiölle. Toiminnanjohtaja Olli Ruuskanen lahjoitti 60-vuotisjuhliensa tuotot vuonna 2005 ja sairaanhoitopiiriin johtaja Olli-Pekka Lehtonen vuonna 2014.

Olympiavuonna 1952 syntyneet ja pääosin Turun yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa yhdessä opiskelleet Tyksin piirissä työskentelevät lääkärit yhdistivät porukalla hovin ja hyödyn. Yksitoista ”veljes-

TYKS-säätiön ensimmäinen apurahanjako Akatemiatalon juhlasalissa. Lahjoituksen osteoporoositutkimukseen vastaanottivat professorit Hannu Aro (oik.) ja Jorma Viikari. Rauno Puolimatka ja Risto Laalo todistavat.

tä” – Timo Ali-Melkkilä, Hannu Aro, Reijo Grönfors, Olli Lassila, Aki Lindén, Jussi Mertsola, Juha Mäkinen, Heikki Sarparanta, Mika Scheinin, Erkki Suominen ja Jussi Vahtera sekä ”Lumikki” – Hanna Mäkäraainen, pitivät yhteiset syntymäpäiväilmat Turun VPK:n talolla. Läheisille, kollegoille ja kylänmiehille järjestettyjen ikimuistoisten juhlien lisäksi he lahjoittivat säätiölle juhliensa tuoton. Muita yli tuhannen euron syntymäpäivä- ja muistolahjoituksia on kolmattakymmentä ja niiden lisäksi lukuisia pienempiä lahjoituksia, joista yhdessä koostuu mukavia summia.

Vuoteen 2025 mennessä säätiö on kerännyt muina kuin testamenttilahjoituksina yhteensä noin miljoona euroa. Säätiön varallisuutta on sijoitettu kiinteistöomaisuuteen ja arvopapereihin. Säätiöllä on sijoituspolitiikka, jota päivitetään vuosittain.

*Vuoteen 2025 mennessä
säätiö on kerännyt muina
kuin testamenttilahjoituksina
yhteensä noin miljoona euroa.*

Tapahtumat

Monenlaisia tapahtumia ideoitiin kartuttamaan säätiön varallisuutta.

Tuomiokirkossa pidettiin 27.1.2003 hyväntekeväisyyskonsertti ”Sua kohti Herrani”, jossa esiintyivät Laulumiehet, Petri Laaksonen, sekä Chorus Cathedralis Iuniorum ja arkipiispa Jukka Paarma puhui.

Konsertin jälkeen järjestettiin maksullinen cocktail-tilaisuus liike-elämän edustajille Akatemiatalon juhlasalissa. Tilaisuudessa jaettiin Anna-Liisa Rönnekarin osteoporoositutkimukseen lahjoittama 28 500 euron apuraha professoreille Hannu Aro ja Jorma Viikari.

Säätiö on tukenut Tyksin lastenklinikan päivystysoppaan laatimista rahoittamalla kirjoittajien työsken-

telyä ja painatuskuluja. Kaksiosaista opasta on päivitetty viimeksi vuonna 2023. Oppaan kolmanneksi osaksi valmistuu Lasten tehohoito-opas vuonna 2026. Oppaiden kustannustoiminnasta seurannut hyöty on ollut kaksisuuntainen, sillä lastentautien päivystäjien ammattitaidon lisäämisen lisäksi oppaiden myynti tukee säätiötä taloudellisesti.

Testamentit

Testamenttilahjoitukset ovat säätiöiden perinteisiä varojen kartutusmuotoja, siksi pankkien notariaattiosastojen ja asianajotoimistojen henkilökunnan informointi oli tärkeää. Juristeille järjestetyissä suosituissa tilaisuuksissa on levitetty tietoa säätiöstä.

Asianajajaliiton Turun osaston kokous järjestettiin Tyksin T-sairaалassa 15.3.2007. Paikalla oli 44 osanottajaa.

Toiminnanjohtaja Ruuskanen esitteli säätiön tavoitteita. *Lääkärinlausuntoa viestinä, väitteenä ja todisteena* -teemaa avasivat professori Ahti Saarenpää Lapin yliopistosta ja ylilääkäri Aulikki Wallin Terveystieteiden oikeusturvakeskuksesta. Tilaisuuden päätteeksi professori Tapani Rönnekaa alusti aiheesta *Aikuisiän diabetes – uhka meille kaikille*.

Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Turun osaston jäsentilaisuudessa 11.10.2012 säätiön toiminnan esittelyn lisäksi kardiologi Juhani Airaksinen kertoi sydänasioista 35 osanottajalle.

Asianajajaliiton Turun osastoa informoitiin myös uudelleen *Tuntematon sotilas* -elokuvan ennakonäy-

töksen yhteydessä lokakuussa 2017 Kino Piispanristissä. Alustuksen eturauhassyövästä piti urologi Peter Boström.

Tyks siirsi joitakin saamiaan testamenttilahjoituksia säätiölle. Ensimmäiset säätiön vastaanottamat kaksi testamenttia ovat vuodelta 2005 ja niiden yhteenlaskettu summa on lähes 290 000 euroa.

Vuosina 2005–2024 TYKS-säätiö on vastaanottanut useita testamenttilahjoituksia, joiden yhteis-

summa on yhteensä yli neljä miljoonaa euroa. Osa testamentin tekijöistä on antanut varoilleen käyttö-tarkoituksen, jonka tutkimukseen halusivat lahjoituksensa kohdistaa.

Näin teki muiden muassa suurimman testamentin jättäjä Jarmo Karppi, jonka 1,6 miljoonan euron lahjoitus vuonna 2023 oli kohdistettu syöpätutkimukseen. Yleisimmin testamenttimääräykset koskevat lapsia, syöpä- sekä sydän- ja verisuonitauteja.

Jarmo Karpin 1,6 miljoonan euron lahjoitus on kohdistettu syöpätutkimukseen. Ensimmäinen Jarmo Karppi-palkinnon saaja oli Päivi Lähteenmäki keväällä 2024. Palkinnon jakoivat hallituksen puheenjohtaja Mikko Pietilä ja toiminnanjohtaja Minna Lukkarinen.

JARMO KARPPI: Omissa oloissaan viihtyvä poikamies

Jarmo Antero Karppi (1953–2022) syntyi Pöytyällä ja kävi keskikoulun Turussa Puolalan yhteislyseossa. Teknikoksi hän valmistui Turun teknillisen koulun sähköosaston mittaus- ja säätötekniikan opintosuunnasta. Sotilasarvoltaan Jarmo Karppi oli Merivoimien aliupseerikurssin tykkilinjän alikersantti.

Jarmo Karppi oli kätevä käsistään ja teknisesti lahjakas. 1970-luvulla hän työskenteli elektroniikka- ja testilaitteiden suunnittelijana ja ohjelmoijana useissa eri yrityksissä. 1980-luvulla hän aloitti osakkaana ja tuotekehitysjohtajana lietolaisessa teollisuuselektronikkaa valmistavassa yrityksessä, jossa hän toimi eläköitymiseensä saakka vuonna 2016.

Jarmo Karppi asui vanhempiensa luona näiden kuolemaan saakka. Hän ei avioitunut eikä hänellä ollut lapsia. Merkittävän omaisuutensa Karppi keräsi sijoittamalla ja eläkesäästämällä. Hän eli säästäväisesti eikä hänellä ollut erityisiä kodin ulkopuolisia harrastuksia. Työpäivän jälkeen hän vietti aikaansa pääasiassa omissa oloissaan television äärellä, myös progemuusiikin kuuntelu oli hänelle mieleen. Jarmo Karpin työelämässä tuntenneet kuvaavat häntä mukavaksi, mutta hiljaiseksi ja paljon omissa oloissaan viihtyväksi mieheksi, jota kukaan ei tuntenut kovin hyvin. Sukulaisistaan hän piti eniten yhteyttä veljensä poikaan, joka kertoo viettäneensä aikaa setänsä kanssa elokuvia katsellen ja tietokonepelejä pelaten. He kävivät kahdestaan Lapissa ja Jyväskylässä katsomassa rallia.

2000-luvun alussa Jarmo Karpilla todettiin työpaikan terveystarkastuksessa pikaista hoitoa vaa-

Jarmo Karpin 1,6 miljoonan euron lahjoitus on kohdistettu syöpätutkimukseen. Kuva: Jarmo Karpin perhealbumi.

tinut diabetes. Loppuvuosinaan hän sairasti myös syöpää. Lahjoituskohteensa TYKS-säätiön Jarmo Karppi valitsi kiitollisuudesta Tyksissä saamaansa hyvään hoitoon. Vuonna 2019 tekemässään testamentissa hän halusi ohjata varansa TYKS-säätiön kautta syöpätutkimukseen. Jarmo Karppi kuoli kaarinalaisessa vanhainkodissa syksyllä 2022.

TYKS-säätiö perusti vuonna 2023 suurlahjoittajansa nimeä kantavan Jarmo Karppi -tunnustus-palkinnon syöpätutkijalle. Palkinto jaetaan jatkossa tasaisin väliajoin ja se myönnetään tunnustuksena jo tehdystä, merkittävästä tutkimustyöstä syöpätauteihin liittyen. Ensimmäisen Jarmo Karpin tunnustuspalkinnon sai dosentti Päivi Lähteenmäki keväällä 2024. ✚

KIINTEISTÖVARALLISUUS JA SJOITUSTOIMINTA

Osoite Vähä-Hämeenkatu 1 osoittautui säätiön tulevaisuuden kannalta hyvin merkitykselliseksi. Antti Aarnio-Wihuri (Ruokamarkkinat Oy, Wihuri Oy ja Wihuri Finance Oy) lahjoitti 30.12.2001 säätiölle kiinteistössä sijaitsevan kaksion. Se annettiin lastenklินิกalla hoidossa olevien vanhempien käyttöön maksutta yöpymistä varten. Säätiö ylläpiti huoneistoa Kelan tulouttaman yöpymiskorvauksen turvin. Marraskuun 2008 alusta lastenklินิกa vuokrasi huoneiston vanhempien käyttöön.

TYKS-säätiö alkoi suunnitelmallisesti kartuttaa osuuttaan käyttöikänsä päähän tulevasta taloyhtiöstä. Säätiö osti Betania-säätiöltä kesällä 2004 huoneiston A6 (99 neliötä), josta alettiin varustaa kliinistä tutkimusyksikköä, tutkijoiden työskentelytilaa, jonka kutsunanimeksi vakiintui Tutkari.

Vuonna 2008 säätiön hallussa oli jo 12 huoneistoa. TYKS-säätiötä edustivat As Oy Kiinanmyllyn hallituksessa toiminnanjohtaja Olli Ruuskanen puheenjohtajana ja Risto Laalo ja Heikki Vaiste jäseninä.

TYKS-säätiön pitkäaikainen tavoite oli rakennuttaa samalle paikalle kaavamuutoksen jälkeen isompi 8-kerroksinen rakennus. Kiinteistöneuvos Heikki Vaisteen asiantuntemus ja panos olivat olennaisen tärkeitä neuvoteltaessa kaavamuutoksesta Turun kaupungin kanssa. Turun Sanomat raportoi Vähä-Hämeenkadun kaavamuutoksesta vuonna

*Osoite Vähä-Hämeenkatu 1
osoittautui säätiön tulevaisuuden
kannalta hyvin merkitykselliseksi.*

Uusi As Oy Kiinanmylly.

2012. ”Talojätin tieltä puretaan yksikerroksinen ravintola sekä vuonna 1959 rakennettu nelikerroksinen asuintalo. Korttelin sisäosiin on mahdollista rakentaa kahdeksan-kerroksinen rakennus.”

TYKS-säätiön hallussa oli uuden kiinteistöyhtiön osakekanasta lopulta 52 %. Päätösvallan hankkiminen kiinteistöyhtiöstä oli ollut tärkeää uudisrakennushankkeen toteu-

tukselle, mutta pitkällä tähtäimellä puolikas omistusosuus uudesta kiinteistöstä oli säätiölle liian suuri, joten se etsi yhteistyökumppanikseen Turun Yliopistosäätiön. Neuvottelut yhteistyöstä Turun Yliopistosäätiön edustajien toiminnanjohtaja Pekka Kanerviston ja arkkitehti Benito Casagranden kanssa sujivat hyvässä hengessä, koska molempien säätiöiden kannalta kiinteistön osaomistus oli kannattava ratkaisu ja säätiöiden tavoitteet olivat muutenkin samansuuntaiset.

TYKS-säätiötä neuvotteluissa edustivat toiminnanjohtaja Olli Ruuskanen, hallituksen puheenjohtaja Risto Laalo ja hallituksen jäsen kiinteistöneuvos Heikki Vaiste. Neuvottelujen päätteeksi TYKS-säätiö myi Turun Yliopistosäätiölle osan As. Oy Kiinanmyllyn osakkeistaan. Kauppakirjojen allekirjoitus tapahtui 29.1.2014.

Lopullinen omistusjakauma As Oy Kiinanmyllyssä oli Turun yliopistosäätiö 40 %, TYKS-säätiö 25 %, Turun yliopisto 25 % ja Turun yliopiston ylioppilaskunta 10 %.

Uudessa As Oy Kiinanmyllyssä on 145 vuokrattavaa asuntoa kahdessa rakennuksessa, ravintola ja muita toimisto- ja liiketilaa sekä 80 autopaikkaa maan alla. Rakennusurakkasopimus solmittiin YIT Rakennus Oy:n kanssa. Hankkeen kokonaiskustannukset arvio oli lähes 26 miljoonaa euroa.

TYKS-säätiö sitoutui sijoittamaan hankkeeseen omaa pääomaa ja loppuosa rahoitettiin pitkäaikaisella lainalla, jonka otti As Oy Kiinanmylly. As Oy Kiinanmylly valmistui 1.3.2016. Sen kaikki 145 asuinhuoneistoa, liikehuoneistot ja autopai-

As Oy Kiinanmyllyn puuhamiehet Olli Ruuskanen, Heikki Vaiste ja Risto Laalo.

kat saatiin vuokrattua valmistumispäivästä alkaen.

Vähä-Hämeenkadun alkuperäinen tutkijatila poistui uuden rakennuksen myötä käytöstä ja sen tilalle hankittiin korvaavat tilat vuonna 2012 Sirkkalankatu 4:stä. Vinkki säätiön tarpeisiin sopivasta toimitilasta tuli Susanna Ruuskaselta, jolla oli majoitusyritys vie-reisessä rakennuksessa. As Oy Arseeninkartanossa sijaitseva, aiemmin MS-yhdistyksen käytössä ollut tila kunnostettiin Tutkarin uudeksi kotipesäksi. Samasta asunto-osakeyhtiöstä hankittiin säätiölle myöhemmin yhteensä kolme vuokrattavaa huoneistoa.

Vuoteen 2025 mennessä säätiön kiinteistö- ja arvopaperiomaisuus moninkertaistuneet säätiön alkuvaiheisiin verrattuna ja on arvoltaan miljoonia.

JARKKO RUOHOLA: Lainopillista asiantuntemusta säätiön tueksi

”Työskentelen liikejuridiikkaan erikoistuneen asianajotoimiston toimitusjohtajana. Työpäivät kuluvat yrityskauppojen ja kansainvälisten sopimusten parissa. Olin nuorempana mukana monenlaisessa yhdistystoiminnassa, mutta sittemmin olen halunnut rajoittaa osallistumiseni sellaisiin asioihin, jotka ensinnäkin poikkeavat olennaisesti päivätyöstä ja toiseksi hyödyttävät yhteiskuntaa.

Olin TYKS-säätiön hallituksen jäsen kaksi kautta, vuosina 2005–2008 ja 2009–2013. Koulutukseni ja työkokemukseni vuoksi toimin hallituksen lainopillisena asiantuntijana. Hallitustyöskentelyssä tärkeintä oli mielestäni kuitenkin hallituksen yhteiset pohdinat säätiön toimintamuotojen kehittämisessä.

TYKS-säätiön tarkoituksena on kliinisen lääketieteen ja terveystieteiden tutkimuksen tukeminen. Oma sydäntäni lähinnä on lastentauteihin liittyvä kliininen tutkimus, mutta säätiö on mukana myös useiden muiden lääketieteen alojen tutkimuksessa. Säätiön hallitus oli jo ennen minun aikaani viisaasti päättänyt keskittää voimavarat kiinteistökokonaisuuteen. Sitä kautta säätiö on voinut apurahojen jakamisen lisäksi tarjota tutkimuskeskuksessa tilat lukuisille tutkijoille.”

Jarkko Ruohola.

SANNA SALANTERÄ: TYKS-säätiö edesauttanut Turun hoitotieteen nousua kansainväliselle tasolle

Kliinisen hoitotieteen professori Sanna Salanterä on ollut TYKS-säätiön hallituksen jäsen vuodesta 2017, ensimmäinen hoitotieteen edustaja säätiön historiassa. Hän on myös hallituksen varapuheenjohtaja.

– TYKS-säätiö on ollut hoitotieteen tutkijoille todella tärkeä rahoittaja, koska se rahoittaa nimenomaan nuoria, tutkijanuransa alkuvaiheessa olevia väitöskirjatutkijoita. Säätiö on huolehtinut hoitotieteen edustajien rahoituksesta hyvin reilusti heti siitä alkaen, kun Turun yliopistossa saattoi opiskella ja tehdä jatkotutkimusta oppiaineesamme.

– Muistan, kuinka toiminnanjohtaja Olli Ruuskanen soitti ja tiedusteli halukkuuttani tulla säätiön hallitukseen. Olin parhaillaan Riiassa kongressimatalla ja kävelin vanhassa kaupungissa. Lupauduin heti, koska toiminta tuntui tärkeältä.

– TYKS-säätiön tuki on ollut siksikin merkittävää, että meillä hoitotieteessä on lääketiedettä selvästi vähemmän mahdollisia säätiöitä, jotka voisivat tukea alamme tutkimusta. Tieteenalamme on myös osoittanut selvästi olevansa tuen arvoinen. Turun yliopiston hoitotiede on arvioitu erinomaisesti kansainvälisellä tasolla useissa mittauksissa. Viimeisimmässä yhdysvaltalaisessa US Rankingissä hoitotieteen laitos on jo toista kertaa paras tieteenala Turun yliopistossa, kansainvälisesti 39. alallaan. Pienellä joukolla saamme paljon aikaan.

Sanna Salanterä.

Sanna Salanterä on pohjakoulutukseltaan terveydenhoitaja ja sairaanhoidon opettaja, ja hän on työskennellyt myös Tyksin lastenkliniikalla. Hoitotiedettä hän lähti aikanaan opiskelemaan opettajansa kehotuksesta vuonna 1987 ja valmistui terveystieteiden maisteriksi toiselta vuosikurssilta. Maisterintutkinnon jälkeen professori Sirkka Lauri nappasi hänet assistenttikseen. Salanterän väitöskirja tärkeäksi kokemastaan lasten kivunhoidosta valmistui vuonna 1999. Aihe valikoitui siksi, että se oli selkeästi asia, johon hän koki hoitajien voivan asiantuntemuksellaan

vaikuttaa. Dosentuurin hän sai vuonna 2002. Lasten kivunhoidon lisäksi Salanterä on tutkinut hoitajien kliinistä päätöksentekoa ja tekoälyn käyttöä hoitotyössä. Tutkimus- ja kehittämishankkeet ovat olleet hyvin monitieteisiä.

Ensimmäinen hoitotieteen professori Sirkka Lauri siirsi vuonna 2002 eläkkeelle jäädessään väitöskirjaoppilaansa Salanterälle. Vuoteen 2025 mennessä hän on ohjannut jo 36 väitöskirjaa ja muutamia on vielä meneillään. Kliinisen hoitotieteen professoriksi Salanterä valittiin vuonna 2007 ja uransa aikana hän on ehtinyt kouluttaa myös useampia professoreja ja tärkeitä terveysvaikuttajia. Heidän menestyksensä on ohjaajalle iso ja ilahduttava asia.

Suomen ainoalla kliinisen hoitotieteen professorilla on ylihoitajan sivuvirka Tyksissä ja siellä hoitotieteen tutkimustuloksia on voinut viedä käyttöön.

– Meillä Tyksissä käynnistettiin ns. STEPPI-hanke, jossa etsimme selkeitä hoitotyösensitiivisiä asioita, joista on tutkimustietoa, jota sitten pureksimme ja jaamme käyttöön. Hankkeestamme on tullut valtakunnallinen ja mukana on nyt useita hyvinvointialueita yksiköineen ja ammattikorkeakouluineen.

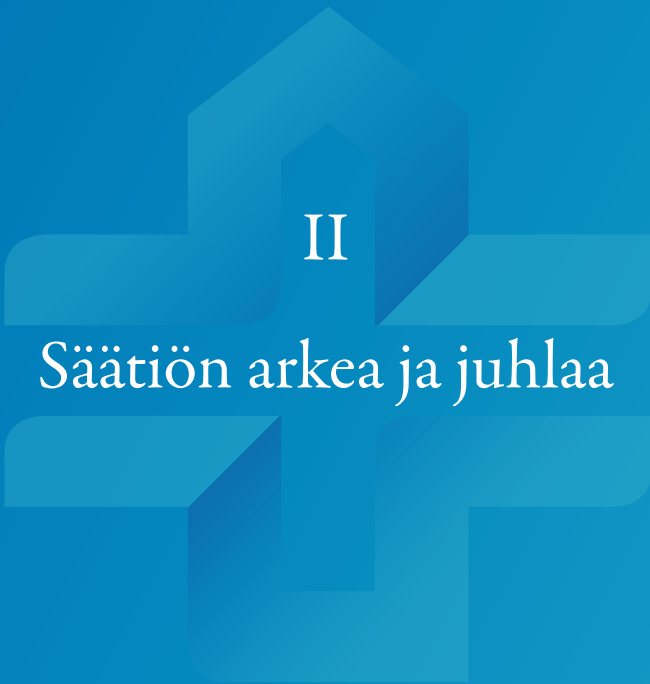
Viime vaiheissa STEPPIÄ on viety myös Varhan ikääntyneiden hoitoon ja kotisairaanhoidon. Pienillä selkeillä askelilla viedään tutkimustietoa hoitotyöhön potilaiden parhaaksi. Tyksissä STEPIN parissa työskentelee nykyisin useita hoitotyön asiantuntijoita koordinaattorina kliinisen hoitotyön asiantuntijana Pirjo Sibakov. Hankkeen perustajiin kuuluvat terveystieteiden tohtorit Heljä Lundgren-Laine, joka toimii nykyään Keski-Suomen hyvinvointialueella johtajaylihoitajana ja Suomen sairaanhoitajien puheenjohtajana sekä Tyksin sairaalaylihoitaja Tuija

Lehtikunnas ja arviointiylihoitaja Asta Heikkilä, selvittää Salanterä.

TYKS-säätiön merkitys hoitotyön kehittämisesä tulee hoitotieteen tutkijoiden työn tukemisesta, mahdollisuudesta tehdä tutkimustyötä esimerkiksi säätiön tutkimusyksikössä ja käydä kongresseissa. Se on koitunut monella tavoin potilaiden parhaaksi sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueella että eri puolilla Suomea, tiivistää Sanna Salanterä. +

As Oy Kiinanmyllyn katutaso.

II

Säätiön arkea ja juhlaa

II Säätiön arkea ja juhlaa

KLIININEN TUTKIMUSYKSIKKÖ ELI TUTKARI

TYKS-säätiö on järjestänyt työtilat 18:lle kliinille tutkijalle tutkimusyksikössään. Tutkarissa on käyttäjille tarjolla työpiste ja maksuttomat tietokoneyhteydet, ylläpitokuluista vastaa säätiö. Yhteistilassa on kahvikone ja mahdollisuus virkistyä hetki työn ohessa. Ensimmäinen tila valmistui Vähä-Hämeenkatu 1:een vuonna 2005. Tilan johtoryhmänä toimi alussa apurahalautakunta. Avoimet ovet tutkarissa järjestettiin kesäkuussa 2006.

Kliininen tutkimusyksikkö ei ole vain kalustettu tila, vaan yhteisö, jossa nuori väitöskirjantekijä voi yhdessä muiden kanssa rakentaa itselleen uuden tutkijan ammatin. Lääkärikoulussahan ei suoraan opeteta tutkijan ammattia. Tutkarissa on myös mahdollista saada tukea muilta siellä työskenteleviltä. Vanhemmat tutkijat, kuten työpöytätilassa pitäneet toiminnanjohtajat ovat voineet olla avuksi sitä tarvitseville.

Tutkari on koettu tilaksi, jossa on ollut hyvä kes-

kittyä omaan työhön verrattuna työskentelyyn esimerkiksi kotona.

Vuonna 2011 vanhassa tutkarissa työskenteli 15 henkilöä, joista 10 oli väitöskirjatutkijoita, heistä kahdeksan väitteli muutaman vuoden sisällä. Suuri osa tutkarissa tohtoriksi valmistuneista on jatkanut tutkijan uraansa tavalla tai toisella.

Vuonna 2013, kun Vähä-Hämeenkadun tutkimusyksikön aika alkoi lähestyä loppuaan kiinteistön purkamisen valmistelujen vuoksi, hankittiin korvaava saneerausta

vaativa tila Sirkkalankatu 4:stä. Tilan muutostöiden yhteydessä tapahtui vesivahinko, jonka vuoksi tulossa olevaa putkiremonttia aikaistettiin.

Tutkarissa on käyttäjille tarjolla työpiste ja maksuttomat tietokoneyhteydet, ylläpitokuluista vastaa säätiö.

Tukea tutkijaksi kasvamiselle

Tutkijanuran omaksumista säätiö on tukenut mm. joulukuussa 2012 järjestetyllä TYKS-säätiöseminaarilla, jonka otsakkeena oli Kliininen tutkija ja TYKS. Seminaarissa esiteltiin säätiön toimintaa ja Tyksin

tutkimustoimiston tukipalveluja lähinnä tutkijoille ja sairaalan henkilökunnalle.

Kliinisen tutkimuksen perusasioiksi määriteltiin:

- eettisyys – potilaan hyöty
- innovatiivisuus
- kliininen kysymyksenasettelu
- ongelma- ei menetelmälähtöisyys
- tinkimättömyys
- yhteistyöhaluisuus
- avoimuus ja julkisuus

Varsinkin nuorempia tutkijoita ajatellen alustuksissa jaettiin ajatuksia mm. siitä miten tutkimusprosessi edistyy ja millaisia ominaisuuksia tutkijoilta vaaditaan. Sisätautien professori Markus Juonala korosti puheenvuorossaan, että kliinisen tutkijan on oltava sitkeä ja valmis työntekoon tunteja ja ajankohtaa laskematta. Tutkimuksen teko vaatii kykyä joukkuepeliin ja halukkuutta palautteen hyödyntämiseen. Yksinäinen susi ei pärjää.

Juonala tiivistä myös ohjaajansa Jorma Viikarin elämänkoulusta ja professori Olli Ruuskaselta kuulemiaan totuuksia ja neuvoja – varmasti jo hieman huumorimielessä: Väitöskirjan teon aikana ei saa mennä naimisiin, tehdä lapsia, rakentaa taloa tai erikoistua. Kuitenkin moni tekee nämäkin – ja selviää.

Omista kokemuksistaan klinikan, tutkimuksen ja muun elämän tasapainoilussa Juonala kertoi, että lapset pitävät nöyränä. Isän julkaisu New England Journal of Medicinessä ei juuri rauhoita lasta. – Kansainvälisen huippulehden tutkimusjulkaisu on yhä useammin tutkijaäidin työn tulos.

APURAHAT

Apurahoillaan TYKS-säätiö tarjoaa konkreettista tukea tutkimuksen tekemiseen, ulkomailla suoritettavaan tutkimustyöhön ja esimerkiksi kongresseihin osallistumiseen. Säätiö tukee erityisesti tutkijauransa alussa olevia, jolloin he saavat julkaisunäyttöä ja myöhemmin mahdollisuuden saada jatkorahoitusta muualta.

vas. Lauri Ivaska, Ryo Itoshima, Niina Viitaharju, Tanzeela Hanif, Mari Kestilä ja Minna Lukkarinen.

Vuoden 2011 apurahan saajia. Edessä vas. Heidi Elomo, Liisa Järvelä. Anna Axelin, Päivi Jalava-Karvinen ja Tiina Kurvinen. Ylhäällä Johanna Lempainen, Valtteri Siirala, Anu Heinola, Nanneli Paalasmaa, Juho Raiko ja Heli Silvennoinen.

Ensimmäisen apurahalautakunnan muodostivat professorit Jorma Viikari, Raimo.K.R.Salokangas ja Hannu Aro. Toimikunnan sihteerinä oli toiminnanjohtaja.

Vuonna 2015 lautakunta uudistui ja siihen nimettiin professorit Heikki Minn (pj), Markus Juonala ja Jarmo Hietala sekä dosentti Saila Kauhanen. Vuonna 2025 lautakuntaa täydennettiin hoitotieteen laitoksen johtaja, professori Anna Axelinilla.

TYKS-säätiöltä on apurahaa vuosien aikana hakenut 1075 tutkijaa, heistä 564 on saanut joko tutkimus- tai matka-apurahan. Hakijoiden määrä on

noussut vähitellen, mikä on osoitus paitsi aktiivisista väitöskirjantekijöistä, myös säätiön tunnettuuden lisääntymisestä ja apurahatilanteen yleisestä kiristymisestä. Vuonna 2024 apurahoja haki peräti 215 tutkijaa, joista 98:n työtä voitiin tukea.

Juhlavuonna 2025 kevään apurahajaossa apurahaa haki 247 tutkijaa, heistä lääkäreitä oli 141 ja terveystieteilijöitä 43. Matka-apurahoja haki 63 tutkijaa.

Kevään 2025 apurahajaossa apurahaa jaettiin 35 lääketieteen tutkijalle (144 500 €), 12 terveystieteiden tutkijalle (54 000 €) ja matka-apurahoja 29 tutkijalle (38 950 €). Myönnettyjen apurahojen yhteissumma oli 237 450 euro

Tutkijatarinoita

PETER BOSTRÖM: TYKS-säätiö oli mahdollistamassa tärkeän jatkokoulutuksen Kanadassa

Tyksin urologian vastuualuejohtaja, dosentti ja ylilääkäri Peter Boströmillä on kokemusta ulkomailla saadusta arvokkaasta jatkokoulutuksesta, jolla oli merkitystä sekä tutkijan että klinikon uralle. TYKS-säätiö tuki tätä kouluttautumista apurahalla kolmena vuonna. Virtsarakkosityöpää käsittelevän väitöskirjansa vuoksi kirurgiaan erikoistunut Peter Boström päätyi erikoistumaan urologialle. Tärkeä askel urologin uralla oli työskentely Torontossa Princess Margaret Hospitalissa vuosina 2009–11. Sairaala on uro-onkologian huippuyksikkö. Suomeen paluun jälkeen Boström nimitettiin Tyksin urologian klinikan johtoon vuonna 2012.

– Huippuasiantuntijoiden kanssa leikkaaminen antoi tärkeitä vaikutteita. Matkimisesta ei ole kyse, mutta huippuosajien havainnoiminen ja keskittymisen tiettyyn tekemiseen on hyödyllistä. Opin siellä varmasti enemmän kuin Suomessa olisi ollut mahdollista viidessä vuodessa. Toronton vuosien rahoittamisessa TYKS-säätiön tuella oli suuri merkitys.

Sairastunut tarvitsee tietoa ja puolison mukaan

Kanadassa vahvistui myös käsitys eturauhassyöpään sairastuneen miehen tiedontarpeiden merkityksestä. Eturauhassyöpä on tauti, jossa hoitovaihtoehtoja on useampia. Kun valittavasta hoitolinjasta päättävät

PETER BOSTRÖM

- Tyksin urologian ylilääkäri ja vastuualuejohtaja 2012
- Euroopan urologiliiton Crystal Matula -palkinto ansioista nuorena akateemisena urologina 2013
- Vuoden syöpälääkäri 2023

lääkäri ja potilas yhdessä, on potilaan oltava samalla kartalla hoitavan lääkärin kanssa.

– Potilas ei pysty osallistumaan hoitolinjojen valintaan, jos hänellä ei ole riittäviä taustatietoja taustaan ja sen hoitovaihtoehtoista. Vaikka käymme ne tietenkin läpi potilaan kanssa, hän ei ole heti valmis ottamaan kantaa. Esimerkiksi aktiiviseuranta on hoitovaihtoehto, joka väärin ymmärrettynä voi potilaan ja puolison mielessä kääntyä hoidotta jättämiseksi, mistä ei suinkaan ole kyse. Kun vastakkain ovat usein syöpäkasvaimen tekninen poisto radikaalileikkauksella ja elämänlaatu, päätös ei voi olla yksin hoitavan lääkärin käsissä, pohtii Peter Boström.

Monien potilaiden ja puolisojen kysyttyä mistä tietoa saa eikä sopivaa opasta ollut, Boström kirjoitti sellaisen kollegojensa tuella. *Eturauhasen sairaudet. Ennaltaehkäisy, tutkimukset ja hoito* (Tammi 2015) sai opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän Valtion tiedonjulkistamispalkinnon vuonna 2016.

– Suomessa eturauhasvaivoissa vastaanotolle tuleva mies saattaa ujoitellen kysyä onko puolison mahdollista osallistua hoitoneuvotteluihin. Kanadassa puolisojen osallistuminen on aivan yleistä ja luonnollista. Onhan kyse sentään parisuhteen kannalta tärkeistä asioista. Sitä paitsi kahdet korvat kuulevat aina enemmän ja taltioivat asioita enemmän kuin yksi ihminen pystyy omaksumaan.

Tutkimus kehittää hoitoa

Nykyisin vastuualuejohtaja Boströmin työajasta 60 prosenttia on kliinistä potilastyötä, 20 prosenttia hal-

lintoa ja 20 prosenttia tutkimusta, joka vie aikaa kyllä vapaaltakin.

– Meillä on Tyksin urologialla hyvät olosuhteet T-sairaalassa. Meillä on osaava henkilökunta ja intoa hoitaa työmme.

Urologit tekevät tutkimusyhteistyötä biolääketieteen perustutkijoiden, kuten professorien Matti Poutanen, Johanna Schleutker, Janne Leivo sekä patologi Pekka Taiminen kanssa. Turku Prostate Cancer Consortium kokoaa yhteistyössä Auria-biopan-kin kanssa näytteitä, kliinistä dataa ja seurantatietoa eturauhassyövän tulevan tutkimuksen käyttöön.

Syövän toteaminen täsmentynyt ja uusi kuvantamisohjattu TULSA-hoito tuo tarkkuutta

Viime vuosina merkittävä osa Tyksin urologian tutkimuksesta on liittynyt eturauhassyövän kuvantamiseen magneettikuvauksella. Tämä on mahdollistanut aiempaa paremman potilasvalinnan koepalojen ottoon. PSMA-PET-TT kuvaus on uusi kuvausmenetelmä, jolla voidaan todeta eturauhassyövän leviäminen aiempaa herkemmin. TULSA on uusi kuvantamisohjattu hoito, jossa ultraäänikuumeennuksella voidaan eturauhasen kasvainalue hoitaa aiempaa tarkemmin ja vähemmän haittavaikutuksin kuin perinteisillä leikkauks- ja sädehoidoilla.

Urologisten sairauksien perus- ja kuvantamistutkimuksen lisäksi urologian klinikalla on meneillään useita monikansallisia faasi III:n lääketutkimuksia. Niiden myötä potilaat saavat uusimpia lääkkeitä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. +

ANNA AXELIN: Keskolan hoitajasta hoitotieteen laitoksen johtajaksi

Turun yliopiston hoitotieteen professori Anna Axelin kiinnostui keskoslasten kivunhoidosta työskennellessään sairaanhoitajana Tyksin keskolassa. Terveystieteen maisteriopintojen jälkeen tie vei väitöskirjaopintoihin – ja lopulta hoitotieteen professoriksi. TYKS-säätiön tuki on ollut tärkeää taloudellisesti, ja hän näkee säätiön tiloissa työskentelyn tärkeänä myös tieteellisen ajattelun kehityksessä.

Anna Axelin työskenteli tutkimusyksikössä vv. 2005–2009. Hän sai myös TYKS-säätiön apurahan Yhdysvalloissa tapahtuvaa väitöskirjan jälkeistä jatko-opiskelua varten vuonna 2011.

– Väitöskirjatutkimuksen edistymisen kannalta oli olennaisen tärkeää, että minulla oli tukikohta, jossa

saatoin analysoida aineistoja, kirjoittaa tutkimusraportteja ja käydä keskustelua muiden tutkijoiden kanssa. TYKS-säätiön monitieteinen tutkijayhteisö silloisessa vanhassa tutkarissa Vähä-Hämeenkatu 1:ssä tuki oman tieteellisen ajattelun kehittymistä. Vertaistukea löytyi niin tutkimusprosessin ylä- kuin alamäissä.

Terveystieteiden tohtorin tutkinto valmistui kuuden vuoden työn jälkeen lokakuussa 2010. Väitöskirjatyö sai kunniamaininnan Turun yliopiston lääketieteelliseltä tiedekunnalta ja Anna palkittiin myös Vuoden keskosvaikuttajana.

Kansainvälistä keskoshoitoa

Keskosten kivunhoidosta ollaan Suomen lisäksi kiinnostuneita muuallakin. Väitöskirjatyön tulokset osoittivat, että vanhemmat voivat tarjota kosketuksensa avulla keskoslapselle parhaan kivunlievityksen pienen toimenpidekivun, kuten kantapääpiston aikana. Vanhempien osallistuminen keskosten kivunhoitoon ei kuitenkaan vielä kymmenen vuotta sitten ollut yleinen käytäntö hoitotyössä. Jatkotutkimuksessaan Axelin näki erityisen kiinnostavana verrata kivunhoitoa ja vanhempien osallistumista siihen Suomessa, Ruotsissa, Sveitsissä ja Yhdysvalloissa.

– Tutkimustulokset eri maista ja eri yksiköistä auttoivat meitä ymmärtämään paremmin, mitkä asiat edistävät ja toisaalta estävät vanhempien osallistumista lasten kivunhoitoon vastasyntyneiden teho-osastoympäristössä. Tämä tieto on monissa maissa edesauttanut tekemään vanhempien osallistumisesta kivunhoitoon rutiinia.

Anna Axelin. Kuva: Turun yliopisto/Hanna Oksanen.

Helmikuussa 2011 hän vastaanotti TYKS-säätiön apurahan jatkaakseen tutkimustaan väitöskirjansa aihepiiristä Kaliforniassa. Syksystä 2011 Axelin työskenteli vuoden Fulbright-stipendiaattina Yhdysvalloissa San Franciscossa sijaitsevan Kalifornian yliopiston (UCSF) perhehoitotyön laitoksella.

Ulkomaisten tutkijavuoden järjestelyissä tarvitaan monenlaista taloudellista ja organisatorista tukea. Hoitotieteessä ulkomailla tehtävällä post doc – eli väitöskirjan valmistumisen jälkeisellä tutkimusvaiheella ei Axelinin lähtiessä matkaan vielä ollut pitkiä perinteitä. Uusien tutkimusmenetelmien oppiminen ja tutkimusyhteistyökontaktien luominen ulkomailla oli kuitenkin tärkeä askel nuorelle tutkijalle.

– USA:ssa sain laajentaa osaamistani perehtymällä laadulliseen tutkimusmetodologiaan. Kolmen klinisen tutkimuksen koordinointi opetti minulle toimimista erilaisissa tutkimuskontekstissa ja tutkimuksen johtamistaitoja. Yhteistyö mentorini professori Linda Franckin kanssa on jatkunut vahvana ja vuoden aikana verkostoin myös monen muun oman alan pohjoisamerikkalaisen tutkijan kanssa. Vuosi San Franciscossa oli yksi elämäni parhaista. Palasin Suomeen syksyllä 2012 yliopistotutkijan toimeen Turun yliopiston hoitotieteen laitokselle.

– Dosentin arvon sain syksyllä 2014. Vuodesta 2018 toimin vierailevana tutkijana Uppsalan yliopistossa ja hoitotieteen professoriksi minut nimitettiin Turun yliopistoon syksyllä 2024 tenure track -prosessin kautta. Olen ohjannut yhdeksän väitöskirjaa

ja ohjauksessani on nyt 13 väitöskirjatutkijaa Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa.

Perhelähtöinen perinataalihoito – elämän ensimmäiset tuhat päivää

Anna Axelinin tutkimuskohde on nykyisin perhelähtöinen perinataalihoito. Perhelähtöisyyteen liittyvä tutkimus turvaa osaltaan vastasyntyneen lapsen oikeutta vanhempiinsa sairaalassa. Tällä tiedolla oli käyttöä mm. Tyksin uutta Majakka-sairaala ja sen lasten teho-osaston suunnitelmassa.

Perhelähtöisen perinataalihoidon tavoitteena on edistää vanhempien ja terveydenhuollon ammattilaisten kumppanuutta vastasyntyneen parhaan hoidon turvaamiseksi äitiyshuollossa,

synnytyksen aikana ja vastasyntyneiden hoidossa erilaisissa kulttuurisissa ympäristöissä.

– Keskeistä on tunnistaa perheiden ja terveydenhuollon ammattilaisten välisen yhteistyön esteet ja edistävät tekijät sekä kehittää interventioita kumppanuuden edistämiseksi, tarvittaessa terveysteknologiaa hyödyntäen. Kumppanuuden lisäksi tutkimuksessa on tärkeää löytää keinoja vanhempien ja vastasyntyneen fyysisen ja emotionaalisen läheisyyden turvaamiseen perinataalikaudella. Lapsen ja vanhemman erottamisen välttäminen on tärkeää sairaalassa, sillä aivojen muovautumiseen vaikuttaa olennaisesti vanhempien läsnäolo ja vanhemmuuden kehittymistä tukeva hoito. Sairaalahoidon aiheutta-

Oli olennaisen tärkeää, että minulla oli tukikohta, jossa saatoin analysoida aineistoja, kirjoittaa tutkimusraportteja ja käydä keskusteluja muiden tutkijoiden kanssa.

ma hoitokulttuurista johtuva varhainen erilleen joutuminen on ilmeinen uhka vanhempi-lapsi -suhteen kehitykselle.

Tutkimusta tehdään perheiden kanssa, monitieteisesti ja yhteistyössä terveysteknologiayritysten kanssa.

– Olemme tutkimusryhmäni kanssa myös integroimassa sairaiden vastasyntyneiden vanhemmat ja osaston henkilökunnan vanhempilähtöisen tiedon antajiksi tietotekniikkaa hyödyntämällä. Kehittämiämme mittareita ja sovelluksia on käytetty kansainvälisen Tyksissä kehitetyn Vanhemmat Vahvasti Mukaan -koulutusintervention vaikuttavuuden arvioinnissa. Niitä on käytetty myös viit-
tatoista Euroopan maata koskevassa vanhempien

ja lapsen väliseen läheisyyteen ja perheen saaman tukeen kohdistuvassa kartoituksessa. Tulevaisuudessa tavoitteenamme on hyödyntää terveysteknologiaa uusissa perhelähtöisyyteen kohdistuvissa tutkimuksissa sekä parempien hoitokäytäntöjen kehittämisessä ja käyttöönotossa.

Turun yliopiston hoitotieteen professorina Anna Axelin aloitti elokuussa 2024. Professoriluennossaan hän selvitti, miksi elämän ensimmäiset tuhat päivää ovat erityisen tärkeitä ja kuinka vauvan ja äidin terveyttä on mahdollista parantaa tänä aikana. Turun yliopiston hoitotieteen laitoksen johtajaksi hänet valittiin elokuussa 2022. TYKS-säätiön apurahalautakunnan jäsenenä hän aloitti keväällä 2025. ✚

Jorma Viikari työhuoneessaan. Kuva: Turun Sanomat/Tuula Heinilä.

TYKS-säätiön palkinto (15 000€)

Palkinto jaetaan joka neljäs tai viides vuosi Tyksin työntekijälle, joka on merkittäväällä tavalla ansioitunut lääketieteen tai hoitotieteen tutkimustyössä ja/

tai koulutuksessa. Palkinnon voi saada vain yhden kerran. Ehdokkaan palkinnon saajaksi valitsee hallituksen nimeämä kolmihenkinen asiantuntijaryhmä, jonka sihteerinä toimii toiminnanjohtaja. Päätöksen palkinnon saajasta tekee säätiön hallitus.

TYKS-säätiön palkitut

JORMA VEEKARI 2008

Ensimmäinen TYKS-säätiön palkinto myönnettiin sisätautien professori Jorma Viikarille tunnustuksena hänen pitkäaikaisesta ja korkeatasoisesta tutkimus- ja opetustyöstään Turun yliopistollisessa keskussairaalassa. Professori Viikarin tutkimustoiminta on keskittynyt sepelvaltimotaudin riskitekijöihin, diabetekseen, osteoporoosiin ja kilpirauhassairauksiin.

Viikari sai tutkijan peruskoulutuksensa Turun yliopiston lääketieteellisen kemian laitoksella, jossa hänen väitöskirjansa valmistui professori Tapio Nikkarin ohjauksessa.

Viikarin ollessa erikoistumassa sisätauteihin viiden lääketieteellisen tiedekunnan lastentautien professorit kutsuivat hänet suunnittelemaan seurantatutkimusta lasten ja nuorten sepelvaltimotaudin riskitekijöistä maassamme.

Menestyksekkäässä Lasten ja nuorten aikuisten sepelvaltimotaudin riskitekijöitä kartoittavassa LASERI-tutkimuksessa Viikari oli mukana jo sen suunnittelun alkuvaiheista, vuodesta 1978. LASERIA palkinnonsaaja pitää itse tärkeimpänä tutkijakoulunaan.

Projektin suunnitteluvaiheessa Viikari kiersi henkilökohtaisesti tapaamassa tutkimusta varten alan 50 asiantuntijaa eri puolilla Suomea.

– Projektin idea on siinä, ettei sepelvaltimotauti tule salaa, vaan lapsuus- ja nuoruusajalla on taudin kehittymiselle huomattava vaikutus. LASERIN ja Turussa käynnistetyn STRIP-tutkimuksen tuloksilla on ollut suuri vaikutus lasten ravitsemussuosituksiin paitsi Suomessa, myös Yhdysvalloissa, kertoi Viikari toimittaja Tiina Kalpan haastattelussa Turun Sanomissa vuonna 2008.

LASERI on ollut hyvin tuottoisa projekti, josta oli vuonna 2008 julkaistu noin 20 väitöskirjaa. Vuoteen 2025 mennessä projektin aineistosta oli väitellyt jo 105 tutkijaa Suomessa ja Australiassa Tasmanian yliopistossa.

Turkulaisten lääkärien sisätautiopin opetuksesta vastannut Viikari laski palkinnon saamisensa aikoihin, että oli ehtinyt opettaa yli 4000 lääkäriopiskelijaa. Pätevää jälkikasvua Viikari on kouluttanut myös tutkijana, sillä hänen jälkeensä LASERIn joh-

to siirtyi sittemmin akatemiaprofessorina toimineelle Olli Raitakarille. Sekä oppi-isä että seuraajansa ovat saaneet Suomen arvostetuimman lääketieteen tunnustuksen, Matti Äyräpää -palkinnon, johon kuuluu palkintosumman lisäksi juhlaluento, joka pitkään pidettiin Valtakunnallisten lääkäripäivien avajaisissa ja nykyään erityisessä Äyräpää-symposiumissa. Jorma Viikari piti luentonsa vuonna 2010 ja Olli Raitakari vuonna 2024. LASERIn senioritutkijoihin kuuluu myös Viikarin seuraaja sisätautien professorina, Markus Juonala, joka sai Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin nuoren tutkijan palkinnon vuonna 2011.

Jorma Viikarin muu tutkimustoiminta on kohdistunut mm. diabetekseen, kilpirauhassairauksiin

ja muihin keskeisiin endokrinologisiin ongelmiin. Hänellä on yli 500 tutkimusjulkaisua. Viikari toimi yli 40 vuoden ajan Turun yliopistossa assistenttina, apulaisopettajana, apulaisprofessorina ja professorina ja yli 30 vuoden ajan Tyksissä eri tehtävissä, vuodesta 2001 alkaen sisätautiklinikan ylilääkärinä. Hänellä on ollut lukuisia Turun yliopiston ja Tyksin asiantuntija- ja luottamustehtäviä, kuten Suomen Endokrinologiyhdistyksen ja Suomen Sisätautilääkärin Yhdistyksen puheenjohtajuudet. Hän on ollut paljon käytetty asiantuntija väitöskirjojen arvioinneissa ja vastaväitöksissä (yli 30 kertaa), dosentin ja professorien pätevyysien arvioinneissa sekä monien säätiöiden ja vastaavien asiantuntijatehtävissä. ✚

Hallitus vuonna 2025. Ylärivissä Jari-Pekka Tuominen ja Terhi Mäki. Keskellä toiminnanjohtaja Minna Lukkari-nen, Johanna Lempainen ja Sanna Salanterä. Alarivissä säätiön sihteeri Kirsi Pernu ja Olli-Pekka Saario. Kuvasta puuttuvat hallituksen puheenjohtaja Mikko Pietilä ja Mari Lahti.

OLLI SIMELL 2012

Tutkimustyössään Simell on kiinnostunut hankkeista, joissa pureudutuaan suurten suomalaisten kansantautien synnyn ymmärtämiseen. Tautimekanismien selvittämisen jälkeen voidaan tauteja ehkäistä ja kehittää niiden hoitoa.

STRIPistä tietoa sepelvaltimotaudin ehkäisyyn

Turun yliopiston Sydäntutkimusasemalla (sittemmin Sydänkeskus) käynnistyneessä STRIP-tutkimuksessa on selvitetty, voidaanko sepelvaltimotaudin riskeihin vaikuttaa jo varhaislapsuudessa. Perinteisen kliinisen tutkimusasetelman mukaan tutkittavat jaettiin kahteen ryhmään, joista toiselle annettiin tehostettua elintapaohjausta mm. terveellisen ravinnon, liikuttamisen ja tupakoimattomuuden merkityksestä, toinen ryhmä kävi normaalit neuvola-käynnit. Mukana on ollut yhteensä 1062 varsinaissuomalaista lasta perheineen. Tutkimuksessa on todettu, että tehostettua neuvontaa saaneiden kolesterol- ja veren muut rasva-arvot ovat seurantaryhmää alhaisempia.

STRIP on tuottanut paitsi selkeää terveystietoa siihen osallistuneille perheille myös parikymmentä akateemista väitöskirjaa ja useita kymmeniä julkaisuja. STRIPin seuranta jatkuu edelleen, vastuulääkäreinä

STRIP-tutkimuksessa on selvitetty, voidaanko sepelvaltimotaudin riskeihin vaikuttaa jo varhaislapsuudessa.

Turun yliopiston lastentautiopin professori Olli Simell (oik.) vastaanotti TYKS-säätiön palkinnon tunnustuksena merkittävästä lääketieteellisestä tutkimustyöstä. Kuvassa vasemmalta Risto Laalo, Olli Ruuskanen ja kansleri Eero Vuorio.

ovat professori Harri Niinikoski ja Sydänkeskuksen johtaja akatemiaprofessori Olli Raitakari.

DIPP avaa diabeteksen arvoitusta

Marraskuussa 1989 talletettiin DIPP-tutkimushankkeen pakastimiin ensimmäiset verinäytteet, joiden perusteella käynnistyi toisen suuren suomalaisen kansantaudin eli ykköstyypin diabeteksen syntyä ja ehkäisyä selvittävä työ. Tutkimus aloitettiin Turussa, myöhemmin Oulussa ja sitten Tampereella. DIPP-tutkimukseen

on osallistunut lapsia, joilla on perimässään kohonnut riski sairastua diabetekseen. Tuhansia lapsia on syntymästä alkaen tutkittu kolmen kuukauden välein kaksivuotiaaksi ja sen jälkeen kaksi kertaa vuodessa. Näistä laboratoriokokeiden näytesarjoista on saatu paljon perustavanlaatuista tietoa diabeteksen tautimekanismeista.

– Lapset, joilla on perinnöllinen riski saada ykköstyypin diabetes, voivat kehittää tautiprosessin käynnistymisen merkinä erilaisia autovasta-aineita haimassa olevien insuliinia tuottavien solujen toiminnalle usein jo ennen kolmen vuoden ikää. Geneettisen riskin omaavilla sairastumisen mahdollisuus on kolme – yhdeksän per sata lasta. Verinäytteistä voidaan todeta insuliinia tuottavien solujen toiminnan muuttuminen jo kuukausia ennen sairastumista, selvittää professori Simell.

Lapsidiabeetikkojen hoidon murros

Tutkimustiedon karttuessa diabeteksen syntymekanismista, on lapsena diabetekseen sairastuneiden hoitokin kokenut suuren myllerryksen. Aiemmin lapsia hoidettiin diabetesdiagnoosin jälkeen sairaalassa jopa neljä – viisi viikkoa. Nykyisin hoito voidaan käynnistää lähes kokonaan kotioiloissa sairaalan poliklinikalta saadun tuen turvin. Koska tauti todetaan nykyisin varhemmin, lapset tulevat hoitoon entistä aikaisemmin.

Lääketieteellisessä tutkimuksessa ja niiden perusteella kehitettävissä uusissa hoidoissa kansainvälisellä yhteistyöllä on suuri merkitys. Olli Simell on työsken-

nellyt parin vuoden jaksoja arvostetuissa yliopistosairaaloissa Montrealissa, Floridassa ja Baltimoressa. Pitkälti 1980–1990-luvuilla solmittujen yhteistyösuhteiden varaan on rakentunut myös DIPP-hankkeen kansainvälinen tutkimuslinja, joka kulkee nimellä TEDDY. Siihen osallistuu Suomen lisäksi lapsia Ruotsista, Saksasta ja Yhdysvalloista neljästä osavaltiosta. Sairastuneista puolet on Suomesta ja Ruotsista, mikä kertoo sen, että ykköstyypin diabetes on selvästi myös suomalainen kansantauti.

Näin mittavien tutkimushankkeiden pyörittämi-

nen vaatii lukemattomien ihmisten työtä ja sekä henkistä että aineellista pääomaa. Simellin johtamissa tutkimuksissa työskenteli vuonna 2012 noin 75 henkeä – eri alojen tutkijoi-

ta, laboratorio- ja hoitohenkilökuntaa ja toimisto- ja hallintoihmisiä. Kyseessä on keskisuuren suomalaisen yrityksen kokoinen joukkue, jonka johtamisessa, palkka- ja toimintakulujen hankinta mukaan lukien, on suuri työ.

Suurimmat rahoittajat tulevat ulkomailta. Isoja kotimaisia rahoittajia ovat Suomen Akatemia, Sigrid Juseliuksen säätiö, Suomen Diabetestutkimussäätiö ja tietenkin Turun yliopisto ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri. TYKS-säätiö on tukenut varsinkin nuorten tutkijoiden väitöskirjatyötä. ✚

*TYKS-säätiö on tukenut
varsinkin nuorten tutkijoiden
väitöskirjatyötä.*

ANDRÉ SOURANDER 2020

— **L**asten mielenterveyshäiriöt ovat inhimillisesti ja kansanterveydellisesti tärkeä tutkimuskohde. Professori Sourander tutkimusryhmineen on tehnyt ansiokasta perustutkimusta alalla. Tutkimustulosten perusteella on ennakkoluulottomasti rakennettu matalan kynnyksen digitaalisia palveluja, joiden avulla on kehitetty vanhempainohjausta. Vanhemmuuden taitojen kehittämisellä on tutkitusti tärkeä merkitys eh-

käistäessä lasten mielenterveyshäiriöiden kehittymistä aikuisiän mielenterveysongelmiksi, tiivistää TYKS-säätiön toiminnanjohtaja Olli Ruuskanen.

André Sourander on toiminut eri tehtävissä Turun yliopistossa ja Tyksin lastenpsykiatrialla, lastenpsykiatrian apulaisylilääkärinä 1997–2009 ja ylilääkärinä ja professorina vuodesta 2009.

Souranderin tutkimusteemoja ovat mm. mielenterveysongelmien psykososiaaliset ja biologiset riskitekijät, lasten ja nuorten hyvinvointi, terveyskäyttäytyminen sekä niiden muutokset aikuisiän hyvinvointia ennustavana tekijänä.

André Souranderin johtamasta Lastenpsykiatrian tutkimuskeskuksesta on kehittynyt merkittävä tutkijayhteisö, joka myös kouluttaa terveydenhuollon asiantuntijoita. Kuva: Tyksin kuva-arkisto.

Lastenpsykiatrian tutkimuskeskus ja Voimaperheet

Sourander on tieteellisesti Suomen tuotteliain lastenpsykiatrian tutkija. Hänen tutkimuksistaan on kasvanut Turkuun kymmenien tutkijoiden Lastenpsykiatrian tutkimusyksikkö, joka toimii erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä tutkimusverkostoissa ja tukee osaltaan palvelujärjestelmän kehittämistä sekä lääketieteen opetusta. Keskus toimii pitkälti ulkoisen rahoituksen turvin ja tekee laajaa yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Mielenterveyden ongelmien juuret ovat usein lapsuudessa tai jo sikiökaudella. Hoitamaton lapsuusiän käytöshäiriö ja siihen liittyvät oireet kuten vaikea-asteinen kiusaaminen, uhmakkuus ja ärtyisyys ovat lähes kaikkien psykiatristen häiriöiden (erityisesti päihdeongelmat, masennus, psykoosi, kaksisuuntainen mielialahäiriö ja persoonallisuushäiriöt) merkittäviä riskitekijöitä. Huonon elämänhallinnan, tupakoinnin ja muiden päihteiden käytön varhaisen aloittamisen, ylipainon, rikollisuuden, itsemurhayritysten ja ennenaikaisen kuoleman riskitekijät ovat myös koholla.

Ongelmien kierre on katkaistavissa varhaisella digitaalisella tuella, jota Souranderin johdolla on kehitetty ennaltaehkäisyyn ja varhaisen digitaalisen hoidon malliksi. Voimaperhe-toimintamallissa vahvistetaan vanhemmuuden taitoja lasten parhaaksi. Siinä yhdistyvät väestötason seulonta lastenneuvolassa ja riskiryhmille digitaalisessa hoitoympäristössä netin ja puhelimen välityksellä tarjottu vanhempainohjaus. Ohjelman vaikuttavuutta on tutkittu satunnaistetulla kontrolloidulla tutkimuksella (RCT). Tulokset osoittivat, että lapsen käytös- ja ADHD-oireet, ahdistunei-

suus ja uniongelmat vähenivät hoitoa saaneessa ryhmässä merkittävästi enemmän kuin vertailuryhmissä ja vanhemmuuden taidot paranivat. Palvelujen käyttö oli hoitoa saaneessa ryhmässä merkittävästi vähäisempää kuin vertailuryhmissä. Tulokset säilyivät kahden vuoden seurannassa.

Voimaperheet-toimintamallia on levitetty vuodesta 2015 alkaen eri puolille Suomea. Satoja terveydenhoitajia on koulutettu hyödyntämään mallia nelivuotisneuvolan vastaanotolla. Yli 50 000 suomalaislasta on seulottu ja noin 3000 perhettä on osallistunut vanhempainohjausohjelmaan, joka toteutetaan keskitysti Lastenpsykiatrian tutkimusyksiköstä. +

Tutkarilaisia työssään.

OLLI RUUSKANEN 2022

Olli Ruuskanen ammatillinen suunta oli selvä jo nuorena: hän halusi lastenlääkäriksi ja sellainen hänestä tuli Turun yliopistossa vuonna 1978. Jo opiskeluaikana hän hakeutui tutkimustyöhön anatomian oppiaineeseen, josta valmistui väitöskirja vuonna 1974.

– Ratkaiseva sysäys tutkimukseen syntyi 1980-luvun alussa valmistuneessa Mikro-laitosrakennuksessa,

jossa mikrobiologian professori Paavo Toivasen ja virusopin professori Pekka Halosen laboratorioissa syntyi kriittinen massa: aktiivinen tutkijayhteisö, jossa oli paljon nuoria nälkäisiä tutkijoita. Yhdessä tekeminen oli ratkaisevaa – kukaan ei menesty yksin, korostaa Ruuskanen.

Kliinisen ja perustutkimuksen yhteistyö on Ruuskanen mielestä elintärkeää.

–Lääkäri hoitaa potilaita ja näkee työssään tärkeitä ongelmia, joihin perustutkimuksen avulla haetaan ratkaisuja. Tyksin lastenlinikalla on aina kannus-tettu tutkimustyöhön, johon myös hoitajat ovat aktiivisesti osallistuneet. Tukea on ollut tarjolla, mutta

Emeritusprofessori- ja -toiminnanjohtaja Ruuskanen työskentelee edelleen tutkarissa.

menestyminen on itsestään kiinni. Olennaista on ollut myös mahdollisuus käydä hakemassa oppia maailmalta. Amerikassa on parhaat yliopistot, parhaat tiedelehdet, tutkimuksessa tarvittavaa kriittistä massaa ja rahoitusta. Siellä on ahkeran hyvä oppia lisää ja tuoda opit kotimaahan.

Tärkeitä yliopistoja ovat olleet Case Western Clevelandissa 1979–80 ja Texasin yliopisto Galvestonissa 1991–92. Väliin mahtui myös vuosi flunssatutkimuksen parissa Hoffmann-La Rochella Baselissa 1985–86. Kaikista paikoista löytyi opittavaa ja tärkeitä kontakteja verkostoitumiseen, jotka kantavat edelleen.

On tiedettävä mitä tiedetään ja mitä ei tiedetä

Jatkuvan tiedonhankinnan merkitystä ei lääketieteessä koskaan korosteta tarpeeksi.

– Tutkijan on luettava ahkerasti tuoreita tutkimustuloksia tiedelehdistä, jotta tietää missä mennään. Yhtä tärkeää on tietää mitä ei tiedetä. Monia asioita tehdään lääketieteessäkin vielä perinteen vuoksi, vaikka hyötyä ei olekaan todistettu tutkimuksella. Hyvä esimerkki oli lasten korvatulehdusten hoidossa käytetty tärykalvopisto eli ”korvien puhkaisu”. Käytännön lopettamisessa olin aloitteellinen ja sain sen loppumaan. Tutkimukset eivät todistaneet niiden hyötyä.

Tutkimusta huippu-urheilijoiden infektiosta

Huippu-urheilijoilla harmillinen flunssa iskee usein kilpailumatkoilla. Syitäkin alettiin löytää olympiako-

mitean ylilääkäri Maarit Valtosen kääntäytyä Ruusken puoleen. Pyeongchangin talviolympialaisissa 2018 heidän tutkimusryhmänsä totesi, että jopa 45 % urheilijoista sairastui kisojen aikana hengitystieinfektioon, jonka taustalla oli pääasiassa jokin flunssavirus.

Kisojen jälkeen kotimaassa vertasimme sairastavuutta muuhun väestöön, jonka sairastavuus oli vain kuutisen prosenttia. Flunssaviruksia löytyi kuitenkin huomattavan monilta oireettomilta. Huippu-urheilijoiden kisamatkoilla on monia puolustuskykyä heikentäviä ja sairastumiselle altistavia tekijöitä: kisoja edeltävä kova harjoittelu ja stressi, matkustamisen aiheuttama rasitus ja kisojen olosuhteet – yöpyminen ja ruokailu tiloissa, joissa oli paljon ihmisiä. Moniin näistä altistustekijöistä voidaan vaikuttaa. Urheilulääkäreiden ja infektiolääkäreiden yhteistyö on ehdottoman välttämätöntä ja on hämmästyttävää, ettei sitä ole jo aiemmin tehty, tiivistää infektiotautiopin emeritus Ruuskanen.

Uusia terveysongelmia

Muuttuva maailma tarjoaa jatkuvasti uusia haasteita tutkijoille, sen osoitti mm. koronaepidemia. Sen kanssa on selvitty, pitkälle aiempaa tutkimustietoa elimistön puolustusemekanismeista hyväksi käyttäen. Koronarajoitusten myötä selvisi, että monet muut virusinfektiot lähes hävisivät. Syy on epäselvä, mutta sairastuneiden jääminen kotiin, turvaväli, maskin käyttö ja sisätiloissa tapahtuvien tilaisuuksien rajoittaminen ovat keskeisiä tekijöitä.

Huolellinen käsienspesu on aina ollut avainasia infektiotautien torjumisessa. Erityisen tärkeää se on

esimerkiksi lapsilla yleisiä ongelmia aiheuttavan rs-viruksen torjumisessa. Koronassa käsienvpesun rooli on ollut yllättävän vähäinen, koska viruksen tärkein tarttumistie on hengitysteissä, siksi maskien käytöllä ja etäisyyksien pidolla on ratkaisevin merkitys.

– Väsymysoireyhtymä (ME/CFS) on merkittävästi elämää rajoittava pitkäkestoinen sairaus, jonka oireet vaihtelevat. Vuonna 2023 Ruuskanen toimi puheenjohtajana Lääkäriseura Duodecimin asettamassa työryhmässä, joka laati 19 asiantuntijan voimin Hyvä käytäntö -konsensus-suosituksen väsymysoireyhtymän (ME/CFS) toteamisesta ja mahdollisista hoitokeinoista.

Väsymysoireyhtymä on esimerkki terveysongelmista, joihin ei toistaiseksi ole löydetty yksiselitteisiä

hoitoja. Suomessa sen toteamiseen on ensimmäistä kertaa määritelty kriteerit, mutta työtä riittää vielä tutkimuksen sekä hoidon kehittämisessä. Yksi ongelma on se, että sairaus ei kuulu millekään tietyllä lääketieteen erikoisalalle. Tutkimus on edelleen riittämätöntä ja osin ristiriitaista. Tutkijoille ja hoidon kehittäjille riittääkin työtä sekä ihmisen puolustusmekanismien että psyykeen ymmärtämisessä.

Emerituksella riittää töitä, normaalipäiviin kuuluu edelleenkin tutkimusten seurantaa ja omaa tutkimusta. Taaksepäin on kuitenkin hyvä katsoa.

Tärkeintä on se, mitä jätät jälkeesi. Lasken mielelläni, että tutkimusryhmäni jäsenistä on tähän mennessä tullut viisi professoria ja 13 dosenttia, hymyilee tyytyväinen emeritusprofessori Olli Ruuskanen. ✚

Tutkarilaisia pihalla.

Jarmo Karppi -tunnustuspalkinto ansioituneelle syöpätutkijalle

PÄIVI LÄHTEENMÄKI: Lapsuudessa sairastetun syövän myöhäisvaikutukset

Ensimmäinen ansioituneen syöpätutkijan Jarmo Karppi -tunnustuspalkinto myönnettiin 2024 dosentti, lastentautien ja lasten hematologian erikoislääkäri Päivi Lähteenmäelle. Hän on ansioitunut erityisesti lapsena syövän sairastaneiden psykososiaalisen tuen tutkimuksessa ja kehittämisessä. Lähteenmäki on kehittänyt nuorten syöpäselviytyjien myöhäisvaikutusten seurantaa ja hoitoa ja on alan uranuurtajia Suomessa.

TYKS-säätiö perusti vuonna 2023 suurlahjoittajansa nimeä kantavan Jarmo Karppi -tunnustuspalkinnon, joka myönnetään ansioituneelle syöpätutkijalle merkittävästä syöpätautien tutkimustyöstä. Säätiön hallitus jakoi palkinnon ensimmäisen kerran keväällä 2024 ja se on arvoltaan 15 000 euroa.

Suomessa sairastuu vuosittain syöpään noin 550 lasta, nuorta ja nuorta (alle 30-vuotiasta) aikuista. Tällä hetkellä 80 prosenttia heistä selviää vähintään viisi vuotta, mutta intensiiviset syöpähoidot jättävät näille eloon jääneille myöhäisiä terveysvaikutuksia ja heikentävät usein heidän elämänlaatuaan.

– TYKS-säätiön hallitus on ylpeä voidessaan jakaa ensimmäisen Jarmo Karppi -tunnustuspalkinnon Tyksissä urauurtavaa kehitystyötä ja tutkimusta tekeväälle dosentti ja osastonylilääkäri Päivi Lähteenmäelle. Tyksissä vuonna 2015 toimintansa aloittanut lapsena

syövän sairastaneiden myöhäisvaikutuspoliklinikka jatkokehittelyineen tuo apua aiemmin vähemmälle huomiolle jääneille nuorille aikuisille. Uusilla digitaalisilla avauksilla voidaan vaikeassa taloustilanteessa edelleen kehittää Tyksin palveluja, toteaa TYKS-säätiön hallituksen puheenjohtaja Mikko Pietilä.

Päivi Lähteenmäki on väitellyt vuonna 1999 ja nimitetty dosentiksi vuonna 2008, siitä lähtien hän on ollut Tyksin lasten hematologian ja -onkologian osastonylilääkäri. Eläköidyttyään kliinisestä työstä hän siirtyi johtajaksi Tukholman Karoliiniseen instituuttiin (Swedish Childhood Cancer Registry and

Childhood Cancer Epidemiology Group) sekä toimimaan EU-hankkeessa, joka kehittää menetelmiä nuorten syöpäselviytyjien elämänlaadun parantami-

seksi digitaalisen palvelupolun kautta. Syöpäjärjestöt myönsivät Päivi Lähteenmäelle Vuoden syöpälääkärin tunnustuksen vuonna 2016.

– Päivi Lähteenmäki on laaja-alainen osaaja ja aktiivinen sekä tutkimuksessa että yhteiskunnallisissa tehtävissä. Hän on toiminut myös useissa kansainvälisissä lääketieteellisissä ja tutkimusorganisaatioissa, erityisesti NOPHO:n (The Nordic Society of Pediatric Hematology and Oncology) johtokunnassa ja syöpätyypeittäin muodostetuissa työryhmissä. Hänen tutkimuksensa pääpaino on syöpälasten hoitojen jäl-

Säätiön hallitus jakoi palkinnon ensimmäisen kerran keväällä 2024 ja se on arvoltaan 15 000 euroa.

Ensimmäinen ansioituneen syöpätutkijan Jarmo Karppi -tunnustuspalkinto myönnettiin dosentti, lastentautien ja lasten hematologian erikoislääkäri Päivi Lähtenmäelle.

keisissä pitkäaikaiseurannassa, kertoo Tyks-Varhan lastenhematologian ja -onkologian palvelualuejohtaja, ylilääkäri Minna Koskenvuo.

Uusia tukimuotoja kehitteillä

Varsinkin kasvuiässä lapsena syövän sairastaneista kaksi kolmasosaa kokee monenlaisia fyysisiä tai psykososiaalisia myöhäishaittoja, jotka usein ilmenevät vasta aikuisiässä. Syöpäselviytyjillä esiintyy ongelmia kouluttautumisessa, työllistymisessä, yleisessä jaksamisessa ja uupumuksessa.

– Ongelmat ovat yhteisiä maailmanlaajuisesti. Kansainvälisen suosituksen mukaan jokaiselle

myöhäisvaikutusten riskissä olevalle tulisi tarjota erikoissairaanhoidon asiantuntijatiimin elinikäinen seuranta. Tällainen vaatii resursseja jo nyt ylikuormitetussa terveydenhuoltojärjestelmässä; psykososiaalisen tuen ja jatkohoidon tarpeet jäävät usein täyttämättä, ja palvelujen saatavuus on epätasa-arvoista paitsi maiden välillä usein myös maiden sisällä. Siksi on rakennettava erilaisia tuen muotoja, kuten e-QuoL-nimisessä EU-hankkeessa, joka kehittää digitaalisen palvelupolun työkaluja. Näin voidaan tarjota nuorille mahdollisuus hallita paremmin terveyttään ja hyvinvointiaan. Meillä Tyksissä palvelupolku liitetään osaksi KAIKU-palvelua, tiivistää Päivi Lähtenmäki. +

NIIN PALJON ON SAATU AIKAAN

Tuula Vainikainen, tiedottaja ja tietokirjailija:

Olen saanut olla mukana pienellä osalla viestimässä TYKS-säätiön toiminnasta ja se on ollut yksi rakkaimmista työprojekteistani. Tiedostan, että tässä tukitehtävässäni olen ollut varsinainen kultapossu. Nimitys on peräisin lietolaisturkulaiselta mediamieheltä Markku Heikkilältä, joka jossain Turun talousalueen tiedottajien tapaamisessa kohdisti kommenttinsa meille julkisen alan tiedottajille, jotka saamme työksemme kertoa asioista, jotka tekevät ihmisille hyvää. Kultapossuun liittyi ajatus, että emme joudu ”myymään ihmisille väkisin mitään epämiellyttävää, mitä he eivät tarvitse”, Heikkilän muotoilu oli ronskimpi, mutta tuo oli tiivistetty asiasisältö. Olin tuolloin 1980-luvun lopulla Tyksin koulutus- ja tiedotussihteeri.

Työurani vei Tyksistä lääketieteellisen tiedekunnan opintosihteerin ja Turun yliopiston tiedotuspäällikön virkojen kautta uudelleen ”tyksiläisten” joukkoon, kun ennen viestintäyrittäjäksi siirtymistäni olin puolisen vuotta laatimassa 1990-luvulla perustetun Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin viestinnän kehittämissuunnitelmaa. Tuohon aikaan TYKS-säätiötä pistettiin juuri pystyyn, enkä silloin vielä ehtinyt siihen mukaan.

Sen jälkeen reissasin yrittäjänä usein maamme uuteen pääkaupunkiin ja muualle maahan julistamaan lääkäreille viestinnän ilosanomaa Lääkärisuura Duodecimin projektipäällikkönä ja Käypä hoito-suositusten tiedottajana. Tärkein viestini valmen-

nustilaisuuksissa oli, että viestintä – niin sisäinen kuin ulkoinenkin, on jokaisen työyhteisön jäsenten velvollisuus.

Ennen kaikkea viestiminen ja muun muassa yhteistyö toimittajien kanssa kuuluu asiantuntijoille – terveydenhoidon kentällä erityisesti tutkijoille ja klinikoille, joiden asiantuntemus todella kiinnostaa ihmisiä. Tähän mediayhteistyöhön on hyvä perehtyä sekä tieteellisessä että ammatillisessa jatkokoulutuksessa. Toinen tärkeä sanoma on, että vain sellainen toiminta ja yhteisö, joka tunnetaan, voi olla luotettu ja arvostettu yhteistyökumppani. Hyvän toiminnan lisäksi tarvitaan myös toimivaa viestintää, siinä myös hallintoihmisillä on iso vastuu.

Vuonna 2010 Tyksistä tuli jälleen asiakkaani, kun tutkimusylilääkäri Päivi Rautava pyysi minut mukaan tiedottamaan Tyksissä tehtävästä tieteellisestä tutkimuksesta. Vuoden päästä sain yhteydenoton myös TYKS-säätiön toiminnanjohtajalta Olli Ruuskaselta, joka kertoi säätiön tarvitsevan

viestintäapua. Siitä lähti liikkeelle yhteistyömme, jota olen keväästä 2022 voinut jatkaa toiminnanjohtaja Minna Lukkarisen kanssa.

Tyksin tutkimustiedottajana pääsin syksyllä 2014 käynnistämään Päivi Rautavan ja tutkimustoimiston työryhmän kanssa ideoitua *Tyks tutkii ja hoitaa* -yleisöluentosarjaa. TYKS-säätiö lähti alusta alkaen mukaan yhteistyöhön. Yleisöluentosarjan markkinoinnissa säätiön tunnukset olivat näytävästi esillä. TYKS-säätiön nimi ja logo levisivät Turkulaisen, Turun Sanomien ja luentoteemojen mukaan erityislehti-

*TYKS-säätiön nimi ja logo
levisivät Turkulaisen, Turun
Sanomien ja luentoteemojen
mukaan erityislehti-
ilmoituksissa.*

Ensimmäisellä TYKS tutkii ja hoitaa -yleisöluennolla alustivat professorit Johannes Savolainen, Ville Peltola, Tuomas Jartti ja dosentti Miia Laine.

Turun seudun asukkaille välitettiin luennoilla tärkeää ja ajantasaista terveystietoa sairauksien ennaltaehkäisystä, tutkimuksista ja hoidoista. Kliinisen tutkimuksen ja kehittyvän potilashoidon yhteys tuotiin esiin. *Tämän päivän tutkimus on huomisen hyvää hoitoa* – yliopistosairaalassa sekä tutkitaan sairauksia ja kehitetään niiden hoitoja, että hoidetaan potilaita tutkimustiedon pohjalta. Luentojen myötä myös Tyksin T-sairaala tuli tutuksi kävijöille ja luennot olivat videoyhteyden avulla seurattavissa myös Satakunnan keskussairaalassa Porissa ja Vaasan keskussairaalassa. Naistentauteja ja synnytyksiä käsittelevä luentotilai-

suus järjestettiin myös Salossa.

Kerran kuussa torstai-iltaisin vastaanotimme tutkimusylilääkäri Päivi Rautavan kanssa ihmisiä T-sairaalan Veikko Jussari -aulassa. Oli ilo toivottaa tervetulleeksi luennoille tulijoita, joista moni tuli vuosien kuluessa tutuiksi, kyseli mitä seuraavaksi on tiedossa ja kiitteli aiemmista. Luennoista tuli suosittuja, monta kertaa olivat molemmat T-sairaalan Risto Lahesmaa- ja Johan Haartman -luentosalit viimeistä paikkaa myöden täynnä ja irtotuoleja kannettiin paikalle mistä löydettiin. Luennoista tehtiin juttuja Tyksin Läsaretti- ja Hospitaali-lehtiin ja pitkään myös Turku-

Kardiologit yleisöluennolla helmikuussa 2017: Juhani Airaksinen, Vesa Anttila, Antti Saraste ja Mikko Pietilä.

lainen julkaisi luentoraportit. Luennot taltioitiin ja ne olivat katsottavissa Tyksin netissä myöhemmin ja Turun seudun nivelyhdistys julkaisi jäsenistölleen hyödyllisiä luentopaketteja Nivelverkossaan. Monet luennoitsijoista hyödynsivät alustuksensa ja kirjoittivat niistä alioartikkeleita Turun Sanomiin.

Syys- ja lokakuussa 2014 T-sairaalaan uskaltautui joitakin kymmeniä rohkeita kuulemaan aiheista *Rokotukset kunniaan* sekä *Kutisee, rohisee, vinkuu ja valuu – Lasten allergiat ja infektiot*. Marraskuun luento räjäytti pankin, kun sana oli lähtenyt kiertämään ja aiheena oli *Ottaako sydäimestä?* Silloin otti myös järjestäjien sydäimestä ja käyttöön jouduttiin

ottamaan irtopaikkojen lisäksi toinenkin luentosalin ja ihmisiä jäi vielä ovien ulkopuolellekin. Pettyneille voitiin luvata uusinta ja kardiologit pääsivätkin usein ääneen jatkossakin. Joulukuun teemana oli *Totta ja tarua ehkäisystä, lapsettomuudesta ja hormonihoidoista*. Keväällä 2015 ohjelmaan tuli kesto-suosikiksi *Asiaa aivoista aivoviikolla*, joka toteutettiin vaihtelevan sisältöisenä useana vuonna. Jokseenkin kaikki Tyksin potilasryhmät saivat omaan tautiinsa liittyvää tietoa.

Luentotilaisuuksia järjestettiin kahdeksan kertaa vuodessa, neljä keväällä ja neljä syksyllä. Teemoite- tuissa tilaisuuksissa esiintyi jokaisessa neljä alustajaa. Tilaisuuksia järjestettiin yhteensä 49, viimeisen ker-

ran maaliskuussa 2020, jolloin teemana oli *Terveempää elämää – sanoista tekoihin*. Sen jälkeen korona-epidemia sulki luentosalit. Huhtikuulle suunniteltu *Ikääntyvän naisen terveys* jäi pitämättä, eikä sitä suunnitelmista huolimatta voitu toteuttaa myöskään syksyllä 2020. Tällöin myös oma projektini yleisöluento-koordinaattorina päättyi ja siirryin päätoimisemmin tietokirjailijaksi. Koronan jälkeen Tyks tutkii ja hoitaa -jatkoj verkkokeskustelujen muodossa.

Tyks tutkii ja hoitaa -yleisöluennoilla kuultiin yhteensä 184 alustusta, osa luennoitsijoista esiintyi useampaankin kertaan, mutta arviolta 150 tyksiläistä tutkijaa – lääkäreitä, terveystieteilijöitä ja klinistä työtä tekeviä – jakoi asiantuntemustaan kiinnostuneille kuulijoille.

Olen TYKS-säätiön tiedottajana saanut olla kertomassa säätiön kasvaneista apurahajaoista, mikä on ollut mahdollista siksi, että monet vuosia sitten alkuun pannut siemenet ovat tuottaneet tulosta. Olen voinut kirjoittaa rahoitusta saaneiden tutkijoiden työstä ja heidän matkoistaan tutkijatarinoita, jotka löytyvät säätiön verkkosivuilta. Lähiaikoina otamme käyttöön myös uutiskirjeen, joka tarjoaa säännöllisesti tietoa säätiön toiminnasta.

Olen sekä tiedottajana että tämän historiikin koajana nähnyt monien apurahansaajien ponnistavan väitöskirjatutkijoista eteenpäin urallaan senioritutkijoiksi, klinisiksi tutkijoiksi, dosenteiksi, ylilääkäreiksi ja professoreiksi, joilla on omaa tieteellistä jälkikasvua. TYKS-säätiö on ollut ratkaiseva tekijä monen urapolun alkuvaiheissa. Siitä saavat monet säätiön toiminnassa eri aikoina ja eri yhteyksissä mukana olleet henkilöt kiinnittää sulan hattuunsa. Yhteisvoimin TYKS-säätiöstä on rakennettu yhteisö, joka on vaka-

varainen ja pystyy sen vuoksi täyttämään tehtävänsä entistä paremmin. Ohjaksissa on hallituksen ja sen puheenjohtajan Mikko Pietilän ja toiminnanjohtaja Minna Lukkarisen joukkue, joka vie asioita eteenpäin niin, että tulevaisuudessa voidaan tukea entistä useampia nuoria tutkijoita ja tarjota osalle heistä Tutkarissa intellektuaalinen ja tukeva kotipesä tutkimuksen teolle. TYKS-säätiön perustaneille, sille aikaansa antaneille ja lahjoittajille kiitos työstänne ja panoksestanne. Tulevaisuus on hyvissä käsissä. ✚

Hallituksen puheenjohtaja Mikko Pietilä ja toiminnanjohtaja Minna Lukkarinen.

Säätiön toimistosihteerin on pidettävä käsissään monia lankoja. Tässä kukkien hankinta ansioituneen syöpätutkijan Jarmo Karppi -palkinnon saajalle.

Monia lankoja käsissä

Toimistosihteeriksi Kirsi Pernu aloitti säätiön palveluksessa tammikuun alussa 2009. Hän työskenteli tuoloin Tyksin talousjohtajan sihteerinä.

– Ennen säätiötä tein useita vuosia vapaaehtoistyötä omien ja lasten harrastusten parissa eri urheiluseuroissa. Kun tämä aikakausi loppui, halusin jollain lail-

la edelleen osallistua toimintaan, jossa voi vaikuttaa asioihin. Mahdollisuus antaa oma panoksensa yleishyödylliseen työhön toteutuu säätiön toiminnassa.

Varsinkin alkuaikoina oli mielenkiintoisinta tavata monia uusia ihmisiä eri yhteiskuntaluokista ja saada selkeämpi käsitys lääketieteen tutkimuksesta ja siitä mitä, ja miten tutkitaan. ✚

Liitteet

TYKS-SÄÄTIÖN VALTUUSKUNTA 2001–2004

2001

JÄSEN:	VARAJÄSEN:
Rabbe Klemets	Jukka Kaitaranta
Liisa Hyssälä	Minna Tuikka
Ritva Järvi	Helka Hirvonen
Pentti Lehtola	Ritva Paulin
Juhani Uusitalo	Hannele Tanner-Penttilä
Jukka Tamminen	Raili Suontausta
Pekka Kaivola	Pekka Järvensivu
Risto Korpela	Matti Äijälä
Annika Lapintie	Eira Saari-Lahoniitty
Aki Lindén	Marjaana Koskinen
Pekka Lähteenmäki	Raija Sellman
Martti Oksa	Fredrik Sunde
Jukka Paarma	Rauno Heikola
Simo Paassilta	Pertti Leino
Maija Perho	Marjatta Hyttinen
Virpa Puisto	Helena Vartiainen
Rauno Saari	Anneli Kivijärvi
Maire Toivonen	Simo Soro
Ari Valjakka	Raimo Vahtera
Keijo Virtanen	Aimo Salmi

2001–2004

JÄSEN:	VARAJÄSEN:
Antti Aarnio-Wihuri	Raimo Vilhunen
Sirpa-Liisa Hovi	Jukka Tamminen
Liisa Hyssälä (ero 24.4.2003)	Minna Tuikka
Ritva Järvi	Hannu Arve
Pekka Kaivola	Pekka Järvensivu
Torbjörn Kevin	Stefan Wallin
Risto Korpela	Olli-Pekka Saario
Seppo Koskinen	Mirjam Karila
Annika Lapintie	Eira Saari-Lahoniitty
Aki Lindén	Heikki Korvenranta
Pekka Lähteenmäki	Raija Sellman
Martti Oksa	Fredrik Sunde
Jukka Paarma	Rauno Heikola
Simo Paassilta	Pertti Leino
Maija Perho	Marjatta Hyttinen
Virpa Puisto	Seija Paatero
Rauno Saari	Anneli Kivijärvi
Mikko Sedig	Riitta Eklund
Ari Valjakka	Esa Honka
Keijo Virtanen	Aimo Salmi

2005–2006

JÄSEN:	VARAJÄSEN:
<i>Antti Aarnio-Wihuri</i>	<i>Aisa Aarnio-Wihuri</i>
<i>Olavi Ala-Nissilä</i>	<i>Janne Aso</i>
<i>Auli Guevara</i>	<i>Alpo Lähteenmäki</i>
<i>Aila Harjanne</i>	<i>Maire Toivonen</i>
<i>Torbjörn Kevin</i>	<i>Stefan Wallin</i>
<i>Seppo Koskinen</i>	<i>Mirjam Karila</i>
<i>Annika Lapintie</i>	<i>Eira Saari-Lahoniitty</i>
<i>Aki Lindén</i>	<i>Heikki Korvenranta</i>
<i>Martti Oksa</i>	<i>Fredrik Sunde</i>
<i>Jukka Paarma</i>	<i>Rauno Heikola</i>
<i>Simo Paassilta</i>	<i>Pertti Leino</i>
<i>Maija Perho</i>	<i>Marjatta Hyttinen</i>
<i>Virpa Puisto</i>	<i>Seija Paatero</i>
<i>Rauno Saari</i>	<i>Anneli Kivijärvi</i>
<i>Mikko Sedig</i>	<i>Anna-Liisa Autio</i>
<i>Ari Valjakka</i>	<i>Esa Honka</i>
<i>Keijo Virtanen</i>	<i>Matti K. Viljanen</i>
<i>Rauno Puolimatka</i>	<i>Dennis Rafkin</i>
<i>Risto Korpela</i>	<i>Olli-Pekka Saario</i>
<i>Peter Essen</i>	<i>Johanna Kouru</i>

2007–2008

JÄSEN:	VARAJÄSEN:
<i>Antti Aarnio-Wihuri</i>	<i>Aisa Aarnio-Wihuri</i>
<i>Timo Kaunisto</i>	<i>Janne Aso</i>
<i>Auli Guevara</i>	<i>Alpo Lähteenmäki</i>
<i>Aila Harjanne</i>	<i>Maire Toivonen</i>
<i>Torbjörn Kevin</i>	<i>Stefan Wallin</i>
<i>Seppo Koskinen</i>	<i>Mirjam Karila</i>
<i>Annika Lapintie</i>	<i>Eira Saari-Lahoniitty</i>
<i>Aki Lindén</i>	<i>Heikki Korvenranta</i>
<i>Martti Oksa</i>	<i>Fredrik Sunde</i>
<i>Jukka Paarma</i>	<i>Rauno Heikola</i>
<i>Simo Paassilta</i>	<i>Pertti Leino</i>
<i>Maija Perho</i>	<i>Marjatta Hyttinen</i>
<i>Virpa Puisto</i>	<i>Seija Paatero</i>
<i>Rauno Saari</i>	<i>Anneli Kivijärvi</i>
<i>Mikko Sedig</i>	<i>Anna-Liisa Autio</i>
<i>Ari Valjakka</i>	<i>Esa Honka</i>
<i>Keijo Virtanen</i>	<i>Matti K. Viljanen</i>
<i>Rauno Puolimatka</i>	<i>Dennis Rafkin</i>
<i>Risto Korpela</i>	<i>Olli-Pekka Saario</i>
<i>Peter Essen</i>	<i>Johanna Kouru</i>

2009

JÄSEN:	VARAJÄSEN:
<i>Antti Aarnio-Wihuri</i>	<i>Aisa Aarnio-Wihuri</i>
<i>Timo Kaunisto</i>	<i>Janne Aso</i>
<i>Tuija Ollikkala</i>	<i>Alpo Lähteenmäki</i>
<i>Jaakko Ossa</i>	<i>Maria Puhakka</i>
<i>Torbjörn Kevin</i>	<i>Ole Åberg</i>
<i>Anna-Liisa Koivisto</i>	<i>Mirjam Karila</i>
<i>Annika Lapintie</i>	<i>Eira Saari-Lahoniitty</i>
<i>Aki Lindén</i>	<i>Turkka Tunturi</i>
<i>Martti Oksa</i>	<i>Fredrik Sunde</i>
<i>Jukka Paarma</i>	<i>Rauno Heikola</i>
<i>Kari Karjalainen</i>	<i>Eero Vaissi</i>
<i>Maija Perho</i>	<i>Marjatta Hyttinen</i>
<i>Virpa Puisto</i>	<i>Päivi Nygren</i>
<i>Rauno Saari</i>	<i>Anneli Kivijärvi</i>
<i>Mikko Sedig</i>	<i>Anna-Liisa Autio</i>
<i>Heikki Ketonen</i>	<i>Jaakko Ketonen</i>
<i>Keijo Virtanen</i>	<i>Erno Lehtinen</i>
<i>Rauno Puolimatka</i>	<i>Dennis Rafkin</i>
<i>Risto Korpela</i>	<i>Olli-Pekka Saario</i>
<i>Mauno Savolainen</i>	<i>Pertti Kuismanen</i>

2010–2011

JÄSEN:	VARAJÄSEN:
<i>Antti Aarnio-Wihuri</i>	<i>Aisa Aarnio-Wihuri</i>
<i>Timo Kaunisto</i>	<i>Janne Aso</i>
<i>Tuija Ollikkala</i>	<i>Alpo Lähteenmäki</i>
<i>Jaakko Ossa</i>	<i>Maria Puhakka</i>
<i>Torbjörn Kevin</i>	<i>Ole Åberg</i>
<i>Anna-Liisa Koivisto</i>	<i>Mirjam Karila</i>
<i>Annika Lapintie</i>	<i>Eira Saari-Lahoniitty</i>
<i>Aki Lindén</i>	<i>Turkka Tunturi</i>
<i>Martti Oksa</i>	<i>Fredrik Sunde</i>
<i>Jukka Paarma</i>	<i>Rauno Heikola</i>
<i>Kari Karjalainen</i>	<i>Eero Vaissi</i>
<i>Maija Perho</i>	<i>Marjatta Hyttinen</i>
<i>Virpa Puisto</i>	<i>Päivi Nygren</i>
<i>Rauno Saari</i>	<i>Anneli Kivijärvi</i>
<i>Mikko Sedig</i>	<i>Anna-Liisa Autio</i>
<i>Heikki Ketonen</i>	<i>Jaakko Ketonen</i>
<i>Keijo Virtanen</i>	<i>Harri Lönnberg</i>
<i>Rauno Puolimatka</i>	<i>Dennis Rafkin</i>
<i>Risto Korpela</i>	<i>Olli-Pekka Saario</i>
<i>Mauno Savolainen</i>	<i>Pertti Kuismanen</i>

2012

JÄSEN:	VARAJÄSEN:
<i>Antti Aarnio-Wihuri</i>	<i>Aisa Aarnio-Wihuri</i>
<i>Timo Kaunisto</i>	<i>Janne Aso</i>
<i>Tuija Ollikkala</i>	<i>Alpo Lähteenmäki</i>
<i>Jaakko Ossa</i>	<i>Maria Puhakka</i>
<i>Torbjörn Kevin</i>	<i>Ole Åberg</i>
<i>Anna-Liisa Koivisto</i>	<i>Mirjam Karila</i>
<i>Annika Lapintie</i>	<i>Eira Saari-Lahoniitty</i>
<i>Aki Lindén</i>	<i>Turkka Tunturi</i>
<i>Jan Söderholm</i>	<i>Fredrik Sunde</i>
<i>Jukka Paarma</i>	<i>Rauno Heikola</i>
<i>Kari Karjalainen</i>	<i>Eero Vaissi</i>
<i>Maija Perho</i>	<i>Marjatta Hyttinen</i>
<i>Virpa Puisto</i>	<i>Päivi Nygren</i>
<i>Eero Vuorio</i>	<i>Anneli Kivijärvi</i>
<i>Anneli Kivijärvi</i>	<i>Anna-Liisa Autio</i>
<i>Heikki Ketonen</i>	<i>Jaakko Ketonen</i>
<i>Keijo Virtanen</i>	<i>Harri Lönnberg</i>
<i>Rauno Puolimatka</i>	<i>Dennis Rafkin</i>
<i>Risto Korpela</i>	<i>Olli-Pekka Saario</i>
<i>Mauno Savolainen</i>	<i>Pertti Kuismanen</i>

2013–2014, kunnes lopetettu

JÄSEN:	VARAJÄSEN:
<i>Antti Aarnio-Wihuri</i>	<i>Aisa Aarnio-Wihuri</i>
<i>Timo Kaunisto</i>	<i>Janne Aso</i>
<i>Tuija Ollikkala</i>	<i>Alpo Lähteenmäki</i>
<i>Jaakko Ossa</i>	<i>Maria Puhakka</i>
<i>Torbjörn Kevin</i>	<i>Ole Åberg</i>
<i>Mirjam Karila</i>	<i>Anne Saari</i>
<i>Eira Saari-Lahoniitty</i>	<i>Merja Puukka</i>
<i>Aki Lindén</i>	<i>Turkka Tunturi</i>
<i>Jan Söderholm</i>	<i>Fredrik Sunde</i>
<i>Jukka Paarma</i>	<i>Rauno Heikola</i>
<i>Ari Korhonen</i>	<i>Eero Vaissi</i>
<i>Maija Perho</i>	<i>Marjatta Hyttinen</i>
<i>Virpa Puisto</i>	<i>Päivi Nygren</i>
<i>Eero Vuorio</i>	<i>Timo Ali-Melkkilä</i>
<i>Anneli Kivijärvi</i>	<i>Anna-Liisa Autio</i>
<i>Heikki Ketonen</i>	<i>Jaakko Ketonen</i>
<i>Kalervo Väänänen</i>	<i>Kalle-Antti Suominen</i>
<i>Rauno Puolimatka</i>	<i>Dennis Rafkin</i>
<i>Risto Korpela</i>	<i>Olli-Pekka Saario</i>
<i>Mauno Savolainen</i>	<i>Pertti Kuismanen</i>

TYKS-SÄÄTIÖN HALLITUKSEN JÄSENET 2001–2004

2001–2004

JÄSEN

1. Risto Laalo, puheenjohtaja
2. Dennis Rafkin
3. Rauno Puolimatka
4. Antti Paasio
5. Visa Nurmi (menehtynyt)
6. Maire Toivonen
7. Satu Astala

VARAJÄSEN

Stig Gerke
Renato Casagrande
Jari Suominen
Jukka Koivu
Antti Vahtera
Clas-Göran Hagström
Jussi Mertsola

2005–2008

JÄSEN

1. Risto Laalo, puheenjohtaja
2. Jarkko Ruohola
3. Pirkko Keskinen
4. Taru Narvanmaa
5. Hannu Lundén
6. Heikki Vaiste
7. Leo Kjisik

VARAJÄSEN

Stig Gerke
Harri Lukander
Kirsi-Marja Salonen
Pia Salo
Tapio Lundén
Antero Blomberg
Kirsti Salmela

2009–2012 I HALLITUS

JÄSEN

1. Risto Laalo, puheenjohtaja
2. Laura Langh-Lagerlöf
3. Pirjo Nuutila
4. Jari Suominen
5. Katja Lundén
6. Heikki Vaiste
7. Pekka Ruola

VARAJÄSEN

Stig Gerke
Linda Langh
Päivi Rautava
Juha Sumentola
Johanna Liponkoski
Antero Blomberg
Samuli Luojola

2009–2013 II HALLITUS

JÄSEN

1. Risto Laalo, puheenjohtaja
2. Laura Langh-Lagerlöf
3. Pirjo Nuutila
4. Jarkko Ruohola
5. Seppo Malmi
6. Satu Astala
7. Mikko Sedig

VARAJÄSEN

Stig Gerke
Linda Langh
Päivi Rautava
Harri Lukander
Johannes Malmi
Milla Heyno
Aimo Suominen

2014- 9.10.2017

JÄSEN

1. Risto Laalo, puheenjohtaja
2. Laura Langh-Lagerlöf
3. Pirjo Nuutila
4. Seppo Malmi
5. Mikko Sedig
6. Turkka Tunturi
7. Jari-Pekka Tuominen

VARAJÄSEN

Alpo Rajaniemi
Linda Langh
Päivi Rautava
Johannes Malmi
Aimo Suominen
Päivi Nygren
Lauri Tanner

2017–2021

JÄSEN

1. Risto Laalo, puheenjohtaja
2. Sanna Salanterä
3. Petri Virolainen
4. Mari Lahti
5. Terhi Mäki
6. Heikki Lukkarinen
7. Jari-Pekka Tuominen

VARAJÄSEN

Arja Pesonen
Jaana Koskela
Tuija Lehtikunnas
Petra Peltonen
Arto Puolimatka
Samuli Rautava
Tom Southerington

2022 (25.1.2022 alkaen)

JÄSEN

1. Petri Virolainen, puheenjohtaja
2. Sanna Salanterä
3. Olli-Pekka Saario
4. Mari Lahti
5. Johanna Lempainen
6. Terhi Mäki
7. Jari-Pekka Tuominen

VARAJÄSEN

- Tuija Lehtikunnas
Jaana Koskela
Hannu Kottonen
Petra Peltonen
Ville Peltola
Arto Puolimatka
Hanna Finne

2023– edelleen

JÄSEN

1. Mikko Pietilä, puheenjohtaja
2. Sanna Salanterä
3. Olli-Pekka Saario
4. Mari Lahti
5. Johanna Lempainen
6. Terhi Mäki
7. Jari-Pekka Tuominen

VARAJÄSEN

- Tuija Lehtikunnas
Jaana Koskela
Hannu Kottonen
Petra Peltonen
Ville Peltola
Arto Puolimatka
Hanna Finne

TYKS-SÄÄTIÖN SÄÄNNÖT

1 § Nimi ja kotipaikka

Säätiön nimi on Turun yliopistollisen keskussairaalan koulutus- ja tutkimussäätiö ja kotipaikka Turku.

2 § Tarkoitus ja sen toteuttaminen

Säätiön tarkoituksena on yleishyödyllisenä säätiönä tukea kliinisen lääketieteen sekä muun korkeakoulutasoisen terveystieteellisen tutkimustoiminnan ylläpitoa ja edistämistä Turun yliopistollisessa keskussairaalassa ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueen alueella.

Tarkoitustaan säätiö toteuttaa seuraavasti:

- a) myöntämällä tutkimus- ja matka-apurahoja alan tutkijoille
- b) kutsumalla alan tutkijoita Suomeen
- c) rahoittamalla alan tutkimustyötä ja tutkimuslaitosten laitehankintoja
- d) hankkimalla alan tutkimuslaitoksiin henkilökuntaa
- e) perustamalla ja ylläpitämällä alan tutkimusta palvelevia tutkimuspaikkoja
- f) harjoittamalla säätiön tarkoituksen mukaista julkaisu- ja kustannustoimintaa sekä järjestämällä alan kongresseja
- g) tukemalla kaikella tavoin korkeatasoisen lääketieteellisen ja muuhun terveystieteelliseen tutkimukseen tähtäävää koulutustoimintaa

Säätiöstä jaettava tuki toteutetaan apurahoina, jotka

jaetaan säätiön toimintaperiaatteiden mukaisesti julistamalla apurahat julkisesti haettavaksi.

3 § Peruspääoma

Säätiön peruspääoma on 25 228,19 euroa.

4 § Omaisuuden hoitaminen ja kartuttaminen

Säätiön varat on sijoitettava varmalla ja tuloa tuottavalla tavalla. Säätiöllä on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja sekä kartuttaa omaisuuttaan muillakin tavoin, ei kuitenkaan harjoittamalla liike-toimintaa.

Mikäli säätiölle omaisuutta luovuttanut lahjoittaja tai testamentintekijä on lahjakirjassa tai testamentissa antanut luovuttamiensa varojen suhteen erityisiä määräyksiä, noudatetaan näitä määräyksiä, elleivät ne ole ristiriidassa säätiön tarkoituksen kanssa.

5 § Hallitus

Säätiön omaisuutta ja asioita hoitaa ja sitä edustaa hallitus, johon kuuluu seitsemän jäsentä henkilökohtaisesti varajäsenineen.

Hallituksessa tulee olla akateemisen tutkimustoiminnan tuntemusta, sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuntemusta, juridista osaamista sekä kaksi Turun yliopistollista keskussairaala ylläpitävän tahon edustajaa, liike-elämän edustus ja tutkijoiden edustus. Säätiön

hallitus täydentää itse itsensä.

6 § Asiamies

Säätiöllä voi olla asiamies, jonka hallitus valitsee. Myös hallituksen jäsen voidaan valita asiamieheksi. Asiamies hoitaa säätiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

7 § Nimen kirjoittaminen

Säätiön nimen kirjoittavat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja asiamies, kaksi yhdessä

8 § Hallituksen jäsenten palkkiot

Hallituksen jäsenille saadaan maksaa kohtuullinen kokouspalkkio. Hallituksen jäsenille saadaan maksaa myös kohtuullinen palkkio säätiön hyväksi tehdystä muusta työstä

9 § Tilit

Säätiön tilikausi on kalenterivuosi.

Säätiön tilejä ja hallintoa tarkastamaan hallitus valitsee tilikaudeksi kerrallaan yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan, joiden tulee olla Keskuskauppa-kamarin hyväksymiä tilintarkastajia. Mikäli tilintarkastajaksi valitaan Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö, ei varatilin-tarkastajaa valita.

Säätiön tilit on luovutettava tilintarkastajan tarkastettavaksi vuosittain maaliskuun loppuun mennessä ja hänen tulee antaa tilintarkastuskertomuksensa huhti-kuun loppuun mennessä.

10 § Hallituksen kokoukset

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta. Kutsu hallituksen kokouksiin on postitettava kirjeenä tai lähetettävä sähköpostitse kullekin hallituksen jäsenelle vähintään seitsemän (7) päivää ennen kokousta. Kokouksessa voidaan päättää ainoastaan kutsussa mainituista asioista.

11 § Hallituksen vuosikokous

Säätiön hallituksen vuosikokous pidetään vuosittain toukokuun loppuun mennessä. Kokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

1. esitetään tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus
2. päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta
3. päätetään hallituksen jäsenten palkkioista
4. valitaan kuluvaksi tilikaudeksi tilintarkastaja ja tarvittaessa varatilintarkastaja
5. päätetään muista kokouskutsussa mainituista asioista

12 § Sääntöjen muuttaminen ja säätiön lakkauttaminen

Säätiön sääntöjä voidaan muuttaa tai säätiö lakkauttaa, jos vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) hallituksen kaikista jäsenistä sitä kannattaa.

Mikäli säätiö lakkautetaan, käytetään säätiön varat säätiön hallituksen päättämällä tavalla säätiön tarkoituksen mukaiseen käyttöön.

